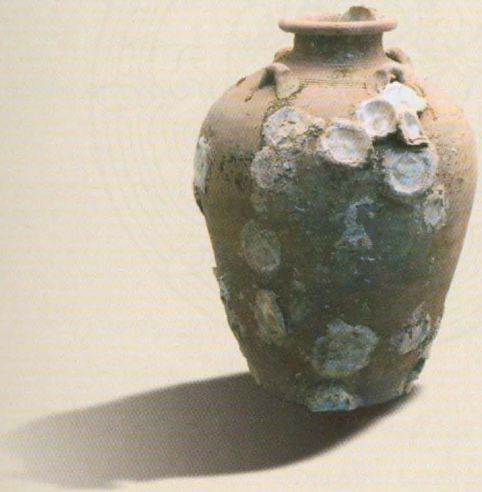

พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด

Trat Museum Trat Province

กรมศิลปากร

พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด
Trat Museum

กรมศิลปากรจัดพิมพ์เนื่องในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด จังหวัดตราด
๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

อภินันทนาการจากกรมศิลปากร
WITH THE COMPLIMENTS OF FINE ARTS DEPARTMENT

พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด

ISBN 978-974-425-077-3

ผู้จัดทำ	สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	
พิมพ์ครั้งแรก	พุทธศักราช ๒๕๕๖	จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม
ที่ปรึกษา	นายสหวัฒน์ แน่นหนา	อธิบดีกรมศิลปากร
	นางสุรีย์รัตน์ วงศ์เสงี่ยม	รองอธิบดีกรมศิลปากร
	นายจรูญ นราคร	รองอธิบดีกรมศิลปากร
	นายอนันต์ ชูโชติ	รองอธิบดีกรมศิลปากร
	นางสุนิสา จิตรพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
บรรณาธิการ	นายสมชาย ณ นครพนม	นางอมรา ศรีสุชาติ
	นางจารุณี อินเฉิดฉาย	นางรักชนก โคจรานนท์
เรียบเรียง	นางสาวดวงกมล กมลานนท์	นางสาวพรพรรณ หงสไกร
	นางสาวอรวรรณ เชื้อน้อย	นางสาวศรินยา ปาทา
ออกแบบ	ว่าที่ รต.ธวัชชัย รามนัฏ	นางสาวณุดา ปิ่นตัน
พิมพ์ที่	หจก.พระราม ครีเอชั่น	
	๖๘๙ หมู่ ๗ ซอยเสามนัส แขวงศาลาธรรมสพน์	
	เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐	
	โทรศัพท์ ๐-๒๘๘๘-๓๖๒๙ โทรสาร ๐-๒๘๘๘-๓๖๒๙	
	E-mail : phraram@ymail.com	

TRAT MUSEUM

ISBN 978-974-425-077-3

Publisher: Office of the National Museums
The Fine Arts Department, Ministry of Culture

Print run: 1,000 copies

Advisors: Mr.Sahawat Naenna, Director General of the Fine Arts Department
Mrs.Sureerat Wongsangiem, Mr.Charoon Narakhon,
Mr.Anandha Chuchoti, Deputy Director General of the
Fine Arts Department
Mrs.Sunisa Chitrbhandh, Director of Central Administrative Office

Editorial board : Mr.Somchai Na Nakhon Panom
Mrs.Amara Srisuchat
Mrs.Jarunee Incherdchai
Mrs.Rakchanok Kojaranont

Contributors Miss Duangkamon Kamalanon
Miss Pornpan Hongsakrai
Miss Orawan Chueanoi
Miss Sarinya Pathar

Design Mr. Thawatchai Ramanut
Miss Nuda Pintun

Printed by : Phraram Creation
689 soi Saomanas, Salathammasop, ThaWiwatthana,
Bangkok 10170 Thailand
Tel.(66) 2888 3629
E-mail : phraram@ymail.com

คำนำ

อาคารพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๕ (สมัยรัชกาลที่ ๖) เพื่อเป็นศาลากลางจังหวัดตราด ลักษณะเป็นอาคารสถาปัตยกรรมอาณานิคม สร้างเป็นเรือนไม้ เสาปูน ยกพื้น ใต้ถุนสูง หลังคาทรงปั้นหยา เมื่ออาคารชำรุดทรุดโทรมลงตามกาลเวลา กระทรวงมหาดไทยเกรงจะไม่ปลอดภัยต่อบุคลากรและผู้มาติดต่อราชการ จึงสร้างอาคารศาลากลางจังหวัดตราดขึ้นใหม่ กรมศิลปากร จึงขึ้นทะเบียนศาลากลางหลังเดิมให้เป็นโบราณสถานของชาติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๑๑ ตอนพิเศษ ๕๐ ง วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ อาคารหลังนี้ถูกไฟไหม้เสียหายเกือบทั้งหลัง ประชาชนและข้าราชการจังหวัดตราด เห็นควรบูรณะอาคารขึ้นใหม่ เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานเทศบาลเมืองตราด จึงจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๔๘ เป็นเงิน ๑๖,๑๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้กรมศิลปากรดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอาคารตามรูปแบบเดิม พร้อมปรับสภาพภูมิทัศน์ จนแล้วเสร็จเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๙ หลังจากนั้นในพุทธศักราช ๒๕๕๐ จังหวัดตราดขอความอนุเคราะห์กรมศิลปากรปรับปรุงอาคารแห่งนี้ให้เป็นพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จึงดำเนินการทางวิชาการและเทคนิคจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถาน ด้วยงบประมาณประจำปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ ของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นเงิน ๑๙,๗๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ กรมศิลปากรได้ส่งมอบพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดให้เทศบาลเมืองตราดดำเนินการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้มรดกวัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิตเมืองตราด

หนังสือเรื่อง “พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด” จัดพิมพ์ขึ้นเนื่องในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดและเนื่องในพิธีส่งมอบพิพิธภัณฑสถานดังกล่าวให้เทศบาลเมืองตราดในวันเดียวกันนี้

กรมศิลปากรขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดและจัดทำหนังสือเล่มนี้ หวังว่าหนังสือนี้จะทำให้ผู้อ่าน-ผู้ชมพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดได้รับความรู้ความเข้าใจในมรดกวัฒนธรรม ธรรมชาติและวิถีชีวิตเมืองตราดเพิ่มมากขึ้น

(นายสหวัฒน์ แน่นหนา)
อธิบดีกรมศิลปากร

Preface

The Trat Museum building is located in Bang Phra Sub-district, Muang Trat District, Trat Province. It was first built in 1922 as the Trat City Hall. The building is considered to be a colonial style building composed of wood, standing on rows of concrete stilts, and a roof without a gable (called "panya" in Thai). Over the years, the old building became unsafe for public attendance, and the City Hall offices were moved to a new building. The old City Hall building was registered as an ancient monument and a national treasure, as announced in the Thai Royal Government Gazette on 18th December 1996. On 10th of April 2004, the Old City Hall was ruined by fire. The people of Trat and the government officers considered reconstructing the building in order to establish a museum. The Town Municipality of Trat supported the project in 2005 with a contribution of about 16,140,000 Baht to the Department of Fine Arts, Ministry of Culture, for the reconstruction of the building and landscaping of the surrounding area. The project was concluded in 2006. In 2007, the Department of Fine Arts received a request to upgrade and transform the facilities into the Trat Museum. The Office of National Museums, a unit of the Department of Fine Arts, was in charge of the academic work and museum displays with a budget of 19,700,000 Baht from 2010 to 2012. On Sunday 26 August 2013 the Department of Fine Arts transferred the management of the Trat Museum to the Town Municipality of Trat, in order to set up a learning resource about the natural and cultural heritage of the Trat people.

This book entitled "Trat Museum" was published on the occasion of the opening ceremony of the Trat Museum on the same day of the ceremony of the transferring the management of the museum to the Town Municipality of Trat.

The Fine Arts Department would like to express our great appreciation to everyone who was involved in organizing the exhibition at the Trat Museum and publishing the book. Hopefully, it will enhance the reader or visitor's knowledge and understanding of natural and cultural heritage of the Trat people.

Sahawat Naenna

(Mr. Sahawat Naenna)
Director General of Fine Arts Department

สารบัญ

หน้า

การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด ๑๑

มรดกธรรมชาติและวัฒนธรรมแห่งตราด ๒๓

ผู้คนเมืองตราด ๔๑

ลำดับทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เมืองตราด ๔๕

เหตุการณ์สำคัญในสมัยพระบาทสมเด็จ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๖๗

เหตุการณ์ยุทธนาวีเกาะช้าง ๖๙

ตลาดเมืองตราด ๗๙

Trat Museum ๘๗

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ชิ้นสำคัญ
ในพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด ๑๑๕

การจัดตั้ง พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด

พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตเมืองตราด และพิพิธภัณฑสถานประจำเมือง โดยใช้อาคารศาลากลางจังหวัดหลังเดิม ตั้งอยู่ที่ถนนสันติสุข อำเภอเมือง จังหวัดตราด อาคารหลังนี้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๕ ลักษณะเป็นอาคารสถาปัตยกรรมอาณานิคม สร้างเป็นเรือนไม้ เสาปูน ยกพื้น ใต้ถุนสูง หลังคาทรงปั้นหยา เมื่ออาคารชำรุดทรุดโทรมลงตามกาลเวลา กระทรวงมหาดไทยเกรงจะไม่ปลอดภัยต่อบุคลากรและผู้มาติดต่อราชการ จึงสร้างอาคารศาลากลางจังหวัดตราดขึ้นใหม่ กรมศิลปากรจึงได้ประกาศขึ้นทะเบียนศาลากลางจังหวัดหลังเดิมให้เป็นโบราณสถานของชาติ และกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถาน ประมาณ ๒ ไร่ ๓ งาน ๕๑.๒๕ ตารางวา ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๙ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๕๐ ง ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๙

วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๗ อาคารถูกไฟไหม้เสียหายเกือบทั้งหลัง ประชาชนและข้าราชการจังหวัดตราด เห็นควรบูรณะอาคารขึ้นใหม่ เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด เทศบาลเมืองตราดจึงจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๔๘ เป็นเงิน ๑๖,๑๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้กรมศิลปากรดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอาคารตามรูปแบบเดิม พร้อมปรับสภาพภูมิทัศน์ จนแล้วเสร็จเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๙

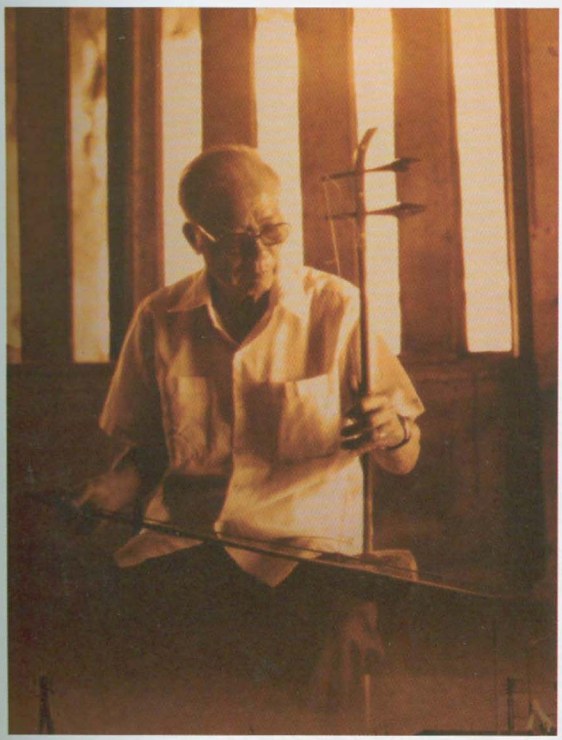
พุทธศักราช ๒๕๕๐ จังหวัดตราดขอความอนุเคราะห์กรมศิลปากรปรับปรุงอาคารศาลากลางจังหวัดตราดหลังเดิมให้เป็นพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร จึงดำเนินการทางวิชาการและเทคนิคจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถาน ด้วยงบประมาณประจำปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ ของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นระยะเวลาต่อเนื่อง ๓ ปี เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙,๗๐๐,๐๐๐ บาท

การจัดแสดงพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด มีพื้นที่ใช้สอย ๗๙๓ ตารางเมตร ประกอบด้วย ส่วนต้อนรับและประชาสัมพันธ์ ห้องปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ ห้องจำหน่ายของที่ระลึก และห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวร แบ่งออกเป็น ๖ หัวข้อ ประกอบด้วย

๑. มรดกธรรมชาติและวัฒนธรรมแห่งตราด จัดแสดงเรื่องภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของจังหวัดตราด

๒. ผู้คนเมืองตราดจัดแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดตราด ได้แก่ ไทย จีน เขมร ญวน ชอง

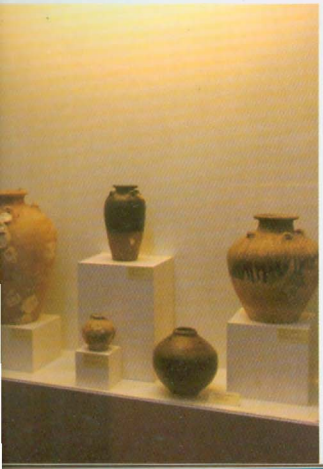

๓. ลำดับทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เมืองตราด จัดแสดงเรื่องราวของจังหวัดตราดตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ต้นสมัยประวัติศาสตร์ สุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ ช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชถึงช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

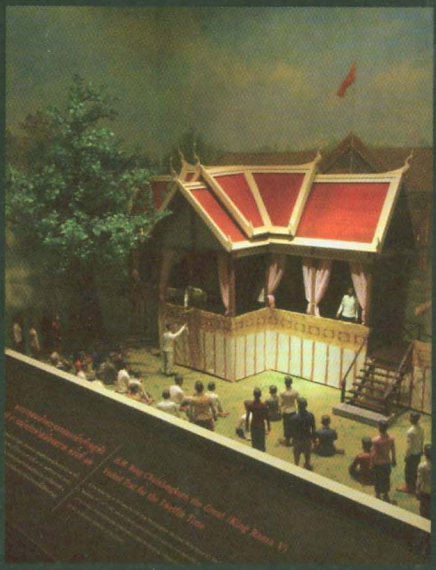

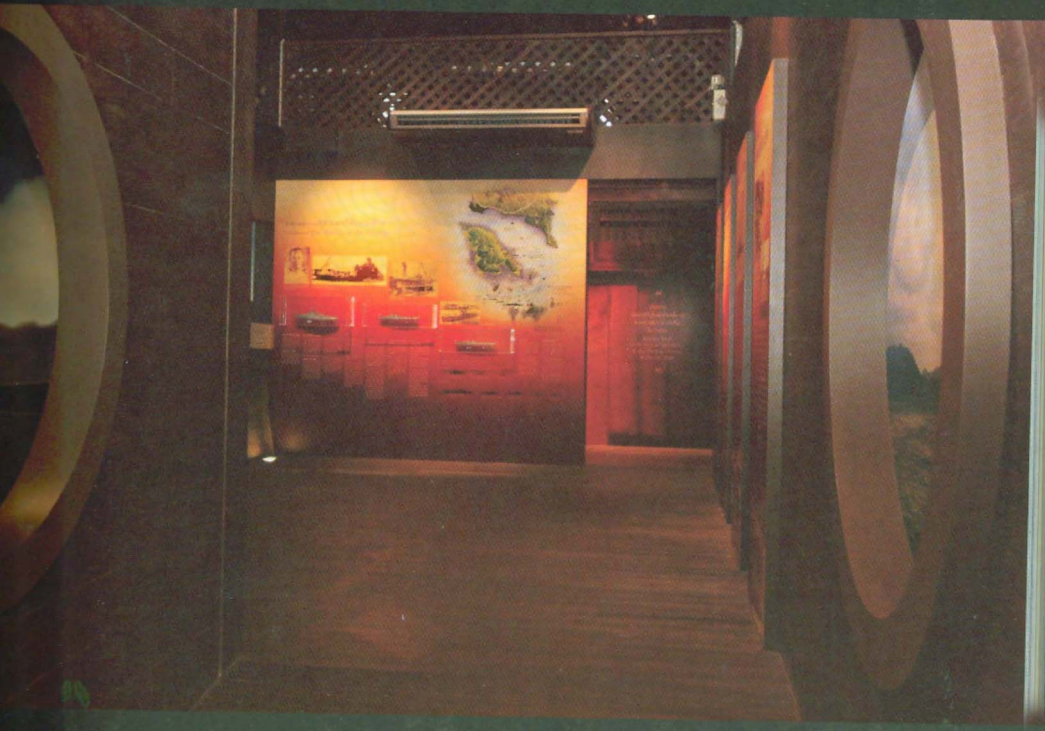

๔. เหตุการณ์สำคัญในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดแสดงเรื่องการส่งมอบเมืองตราดให้ฝรั่งเศส การรับมอบเมืองตราดคืนจากฝรั่งเศส การพระราชทานพระแสงราชศาสตราประจำเมือง และการเสด็จประพาสเมืองตราด ๑๒ ครั้ง

๕. เหตุการณ์ยุทธนาวีเกาะช้าง จัดแสดงเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ยุทธนาวีเกาะช้าง รูปแบบเรือรบของทางไทยและฝรั่งเศส และผลการรบในครั้งนั้น

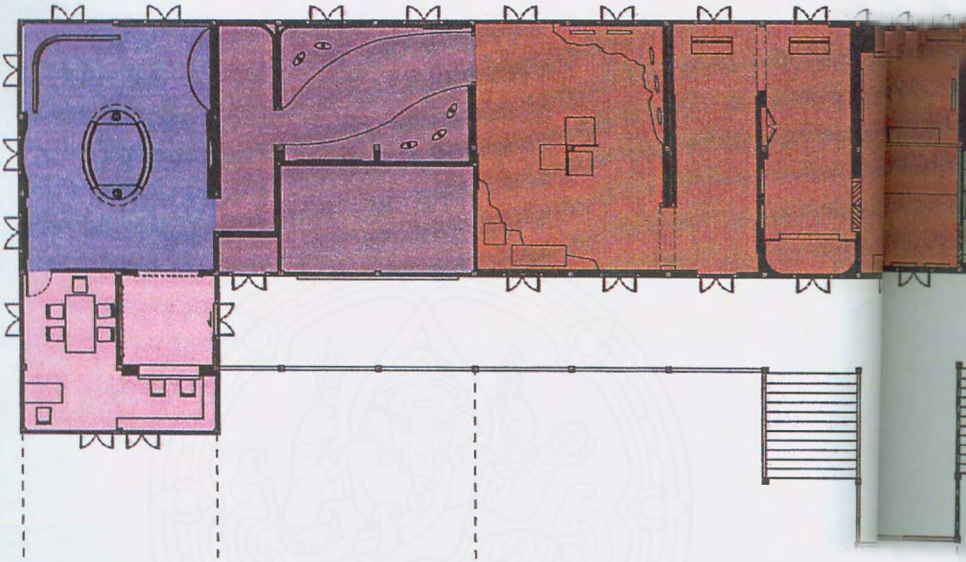

๖. ตลาดเมืองตราด จัดแสดงเรื่องราวการค้าในตลาดเก่าเมืองตราด และสภาพปัจจุบันของตลาดเมืองตราด

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ การดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้จัดอบรมพิพิธภัณฑสถานวิทยาแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองตราด เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดให้เทศบาลเมืองตราด ในช่วงเดือนมีนาคม และเมษายน ๒๕๕๖

กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานเมืองตราดอย่างเป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด เป็นแหล่งรวบรวม ศึกษา วิจัย อนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งจะมีพิธีลงนามส่งมอบภารกิจพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด เพื่อให้พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด เป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้าใจเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตคนตราด รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในฐานะพิพิธภัณฑสถานประจำเมือง และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ส่งเสริม เผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดตราด

ผังการจัดแสดงนิทรรศการ ภายในพิพิธภัณฑ์

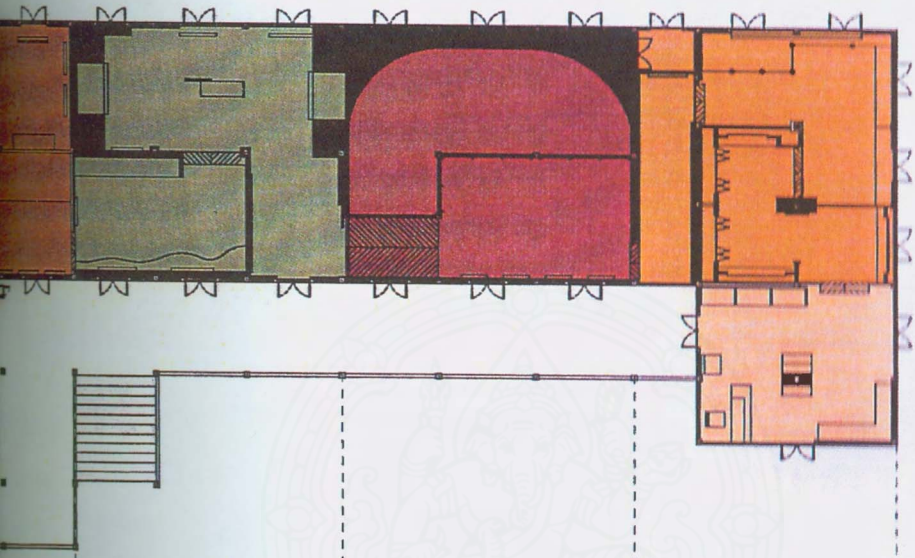

ห้องที่ ๑
มรดกธรรมชาติและวัฒนธรรมแห่งตราด
Room 1
The Natural and Cultural Heritages of Trat

ห้องที่ ๒
ผู้คนเมืองตราด
Room 2
The People of Trat

ห้องที่ ๓
ลำดับทางโบรา
และประวัติศาสตร์เ
Room 3
A Panorama of the A
and History of T

Museum Exhibition Plan

ห้องที่ ๔
เหตุการณ์สำคัญ
ในสมัย
พระบาทสมเด็จ
พระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว

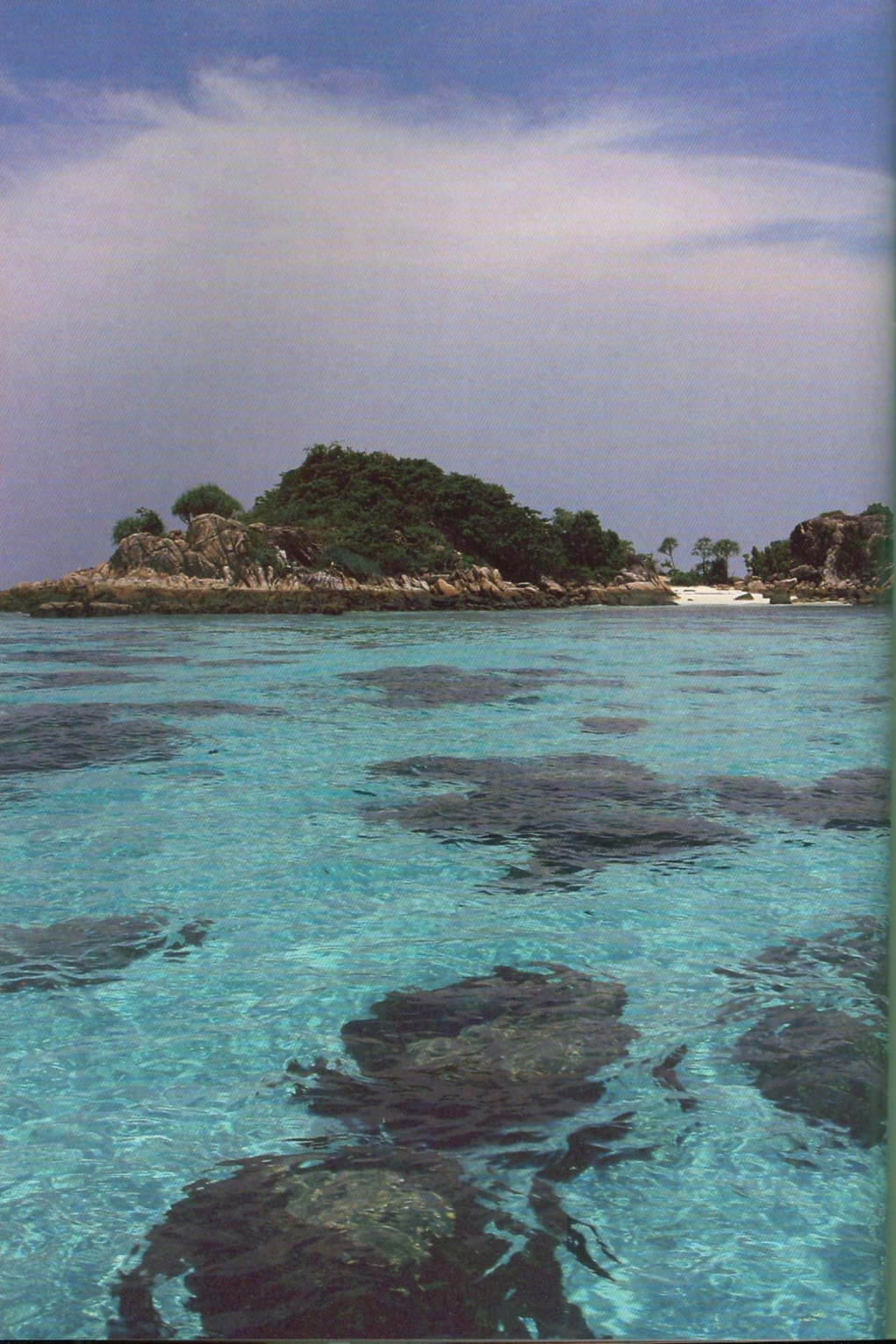
Room 4
Major Events in
the Reign of King
Chulalongkorn
The Great

ห้องที่ ๕
เหตุการณ์ยุทธนาวี
เกาะช้าง

Room 5
Naval Battle of
Ko Chang

ห้องที่ ๖
ตลาดเมืองตราด

Room 6
Markets and
Merchandise

มรดกธรรมชาติ และวัฒนธรรมแห่งตราด

“ เมืองเกาะครึ่งร้อย พลอยแดงค่าล้ำ ระกำแสนหวาน หลังอานหมาดี ยุทธนาวีเกาะช้าง สุดทางบูรพา ”

ตราด ชีวิตหลากสีสัน บนถิ่นเกาะครึ่งร้อย

ตราด เป็นจังหวัดสุดชายแดนทางฝั่งตะวันออกของประเทศไทย ในอดีตเป็นเมืองท่า และเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญในด้านความมั่นคงของประเทศ ปัจจุบันเมืองตราด เป็นดินแดนที่สงบสุข อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งภูเขา ป่าไม้ ชายฝั่งทะเล แนวปะการัง และหมู่เกาะใหญ่น้อยกว่าครึ่งร้อย

เปิดประตูเมือง “ตราด”

ตราด เป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันออกของไทย ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงตราด ประมาณ ๓๑๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๒,๘๖๒.๖ ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้านดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย และน่านน้ำทะเลราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา มีเทือกเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขตแดน
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ภูมิประเทศ

จังหวัดตราด มีอาณาบริเวณทั้งที่เป็นแผ่นดินและพื้นน้ำ ประกอบด้วย เทือกเขา ที่ราบลุ่มน้ำ ที่ราบชายฝั่งทะเล และหมู่เกาะ ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดตราด แบ่งเป็น

- ที่สูงบริเวณภูเขา ด้านตะวันออกมีเทือกเขาบรรทัด วางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ตลอดแนวพรมแดน ส่วนด้านตะวันตกมีภูเขาสูง ในอดีตบริเวณนี้มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มาก ปัจจุบันถูกเปลี่ยนสภาพพื้นที่เป็นสวนยางพารา และสวนผลไม้ต่างๆ

- ที่ราบลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่บริเวณตอนกลาง และด้านตะวันออกของจังหวัด บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะการทำนา

- ที่ราบชายฝั่งทะเล เป็นบริเวณที่รวบรวมดินตะกอนจากแม่น้ำสายต่างๆ มาทับถมกัน มีป่าชายเลนขึ้นตลอดแนว ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

- หมู่เกาะ จังหวัดตราดมีหมู่เกาะจำนวน ๕๒ เกาะ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา จะมีที่ราบเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเล มีที่ตั้งห่างไกลจากแผ่นดิน จึงไม่ได้รับผลกระทบจากดินตะกอน ทำให้น้ำทะเลค่อนข้างใส พืชพรรณธรรมชาติ และสัตว์ป่ายังคงความอุดมสมบูรณ์

ลม ฟ้า อากาศ

จังหวัดตราดมีอากาศไม่ร้อนจัด ไม่หนาวจัด แต่ฝนตกชุก เนื่องจากเทือกเขาบรรทัดที่วางตัวในแนวเหนือ – ใต้ ทำหน้าที่เป็นเหมือนฉากกำบังลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดพาความหนาวเย็นเข้ามา และช่วยต้านพายุโซนร้อนหรือดีเปรสชั่นที่เคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้ให้อ่อนกำลัง จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้จังหวัดตราดมีฝนตกชุกเพราะเป็นแนวปะทะลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่นำพาความชุ่มชื้นจากอ่าวไทยเข้ามาบนแผ่นดิน ทำให้มีลักษณะอากาศคล้ายคลึงกับภาคใต้ฝั่งตะวันออก คือ เข้าสู่ฤดูร้อนช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน มีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม และมีฤดูหนาวช่วงสั้นๆ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – มกราคม

ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ

ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บริสุทธิ์ เป็นเสน่ห์ของเมืองตราดที่สร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน ทั้งป่าไม้ หมู่เกาะ และท้องทะเล ทรัพยากรที่หลากหลายกลายเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์

ทรัพยากรป่าไม้

- ป่าบก เป็นป่าดิบชื้น และป่าเบญจพรรณ ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ยาง ชุมแพร กระบาก พนอง ฯลฯ สภาพป่าสมบูรณ์ที่ยังคงเหลืออยู่ พบบริเวณหมู่เกาะช้างและแนวเทือกเขาบรรทัด นอกจากนี้ป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หายาก เช่น กบเกาะช้าง นกปรอดหน้านวล นกนางแอ่นแปซิฟิก ลิงเสน นางอาย ค่างหงอก หมูป่า กระจง ฯลฯ

- ป่าชายหาด พบบริเวณชายฝั่งทะเลที่เป็นดินทราย และกรวดหิน ลักษณะเป็นป่าโปร่ง ได้แก่ หูกวาง สารภีทะเล เมา ขี้หนอนหรือสำเภา เสม็ดขาว เสม็ดแดง ทองหลาง เตยทะเล

- ป่าชายเลน พบตามชายฝั่งที่เป็นดินเลนบริเวณปากแม่น้ำ จังหวัดตราดมีพื้นที่ป่าชายเลนมากที่สุดในภาคตะวันออก ถือเป็นแหล่งอาศัย เพาะพันธุ์สัตว์น้ำก่อนเติบโตในท้องทะเลต่อไป พันธุ์ไม้ที่พบ ได้แก่ โกงกางใบใหญ่ โกงกางใบเล็ก โปรงขาว โปรงแดง ตะบูนขาว แสม ลำพูน ลำแพน

- ป่าพรุ ในจังหวัดตราดส่วนใหญ่เป็น “ป่าพรุเปลี่ยนสภาพ” (Secondary Swamp Forest) คือ ป่าพรุที่เคยถูกรบกวนจากมนุษย์และเกิดไฟป่าเป็นประจำ พันธุ์ไม้ที่เคยมีหลากหลาย จึงมีเพียงไม้เสม็ดขาวขึ้นปกคลุมเป็นไม้เด่น ป่าประเภทนี้พบมากที่อำเภอเขาสมิง (พรุเขาสมิง) และเกาะช้าง

แร่รัตนชาติ

ด้วยลักษณะทางธรณีวิทยาที่มีการแทรกดันตัวของแร่รัตนชาติ (Olivine Basaltic) ขึ้นมาเป็นจุดๆ ทำให้พื้นที่อำเภอบ่อไร่ และบางส่วนของอำเภอเขาสมิง อุดมไปด้วยแร่รัตนชาติ โดยเฉพาะพลอยแดง หรือ ทับทิมสยาม ที่เป็นสิ่งดึงดูดผู้คนจากทั่วสารทิศมายังจังหวัดตราด ส่งผลให้เมืองเล็กๆ แห่งนี้เป็นที่รู้จักทั่วไป

พืชพรรณ และผลไม้

- ไม้ยาง เป็นไม้ยืนต้น ลำต้นตั้งตรง ใบมีขนาดใหญ่ ผลแก่เต็มที่ประมาณเดือนมีนาคม – เมษายน เมื่อถูกลมพัดจะปลิวไปไกล โดยอาศัยปีกของผลลอยตามลม เนื้อไม้มียางเหนียว ชาวบ้านนิยมใช้น้ำมันยางทาเคลือบภาชนะ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อกันรั่วซึม หรือนำไปผสมกับชันใช้ยาเรือ

- ไม้กฤษณา พบในป่าดงดิบ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ ต้นไม้ชนิดนี้เมื่อเกิดแผล จะขับสารชนิดหนึ่งออกมาต้านความผิดปรกติ

ทำให้บริเวณแผลมีสีดำก่อตัวเป็นผลึกแข็ง และมีกลิ่นหอม ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า “แก่นกฤษณา” ไม้ที่เป็นสีดำนี้จะมีราคาแพงมาก หากเป็นสีน้ำตาลเทาก็จะมีมูลค่ารองลงมา นิยมนำมาทำน้ำหอม และธูปหอม

- ไม้หลุมพอ เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ โคนต้นมักเป็นพูพอนสูงใหญ่ เปลือกเรียบ หรือตกสะเก็ดเป็นแผ่นกลมบางๆ ขึ้นกระจายเป็นกลุ่มบริเวณเชิงเขาไปจนถึงบริเวณภูเขาสูง ไม้หลุมพอมีความแข็งแรง ทนต่อการทำลายของปลวก เพรียง และแมลงต่าง ๆ จึงนิยมนำมาทำเป็นโครงใบเรือ ประสักเรือ แจว พาย เสากระโดง ปัจจุบันมีจำนวนลดลงจนกลายเป็นไม้หายาก

- ระกำหวาน จังหวัดตราดมีฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปี สภาพพื้นที่และลักษณะอากาศจึงเหมาะกับการเจริญเติบโตของระกำ มักขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ความชื้นสูง ผลระกำที่ยังไม่สุกเต็มที่จะมีรสเปรี้ยว นิยมใช้ปรุงอาหารแทนมะนาว เมื่อผลแก่จะหวานหอม

- ตราดสีทอง เป็นชื่อพันธุ์สับปะรดพื้นเมืองชนิดหนึ่งของตราด เมื่อเวลาผลสุกจะมีสีเหลืองทอง กรอบ ส่วนที่เป็นไส้จะกรอบมาก นิยมรับประทานทั้งเนื้อและไส้ เมื่อสุกงอมเต็มที่ไม่มีลักษณะฉ่ำเหมือนสับปะรดอื่น

- สันดาน เป็นไม้เถาชนิดหนึ่งเจริญงอกงามบนพื้นที่ตะกาด หรือพื้นที่น้ำกร่อย ใบมีลักษณะ ๕ เหลี่ยมคล้ายใบองุ่น มีรสเปรี้ยว ชาวตราดนิยมนำมาประกอบอาหาร เช่น แกงส้มปลาทะเล เพราะช่วยดับกลิ่นคาวได้ดี

- ชะมวง เป็นพันธุ์ไม้พื้นเมือง ในจังหวัดตราดพบ ๒ ชนิด คือ ชนิดใบเล็กและใบใหญ่ ทั้งสองชนิดมีปลายใบแหลม มีรสเปรี้ยว ชาวตราดนิยมนำมาปรุงอาหาร เช่น หมูต้มชะมวง และนำมาต้มส้มกับปลาทะเล ปัจจุบันหมูต้มชะมวงเป็นอาหารขึ้นชื่ออาหารประจำจังหวัด

- กล้วยไข่โบราณ มีลักษณะลำต้นคล้ายกล้วยไข่ทั่วไป แต่ผลมีลักษณะเป็นเหลี่ยมคล้ายกล้วยน้ำว้า เมื่อสุกเนื้อจะหยาบเป็นทราย และหอมหวาน ถ้านำไปเชื่อมน้ำตาลจะมีสีเหลืองสดใสน่ารับประทาน ปัจจุบันใกล้สูญพันธุ์เนื่องจากคนต่างถิ่นไม่ค่อยรู้จักจึงไม่มีการปลูกเชิงเศรษฐกิจ

ทรัพยากรทางทะเล

สัตว์น้ำนานาชนิด ทะเลตราดอุดมด้วยสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นปลากะพงข้างเหลือง ปลาหมูสี ปลาเห็ดโคน ปลาเก๋าจุดฟ้า ปลาเก๋าแดง ปลาอินทรี ปลาสาก หมึกหอม หมึกกระดอง หมึกกล้วย ตามแนวปะการังมักจะพบหอยมือเสือ กุ้งมังกร กั้ง ปู ปลาเก๋า ปลาสิงโต ปลานกแก้ว ปลาผีเสื้อ ฟองน้ำครก เม่นทะเล ดาวทะเล ฯลฯ

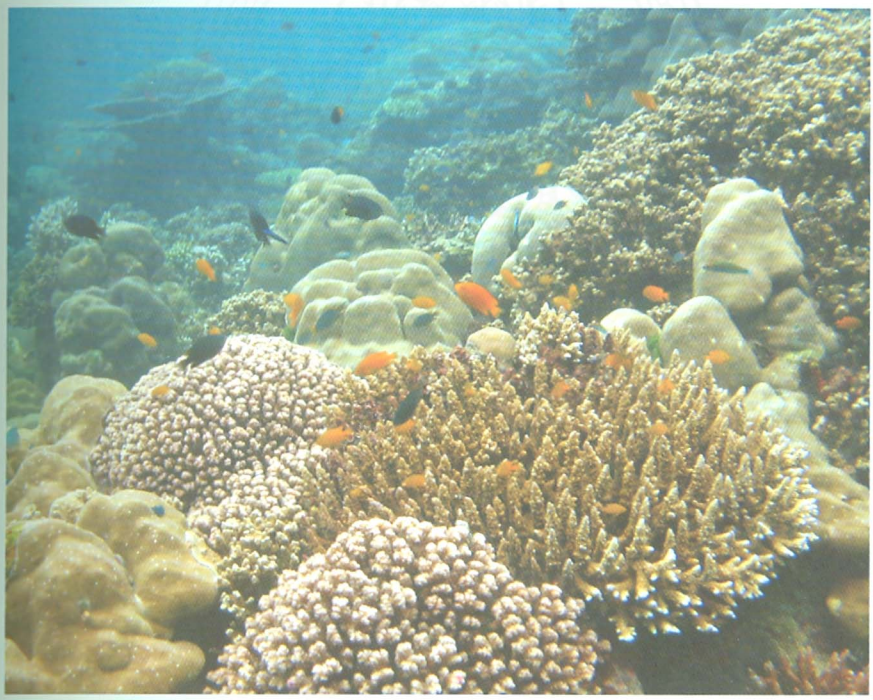
• โลมา เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในทะเล น่านน้ำจังหวัดตราดสามารถพบโลมาปากขวด และโลมาอิรวดี (โลมาหัวบาตร) ได้ในบริเวณเกาะช้างและแหลมกลัด ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – เมษายน ซึ่งฝูงโลมามักจะออกมากินปลา กุ้ง หมึก และสัตว์ทะเลขนาดเล็กต่างๆ

• พะยูน เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีแหล่งอาศัยอยู่ในน่านน้ำประเทศกัมพูชา จะเดินทางเข้ามาในท้องทะเลตราดเพื่อหาอาหาร คือหญ้าทะเล มักพบพะยูนในช่วงเดือนตุลาคม – มกราคมของทุกปี บริเวณแหลมกลัด อ่าวคลองสน อ่าวคลองกวาง และอ่าวไม้รูด

ชายหาด พบทั้งหาดทรายและหาดเลน โดยหาดทรายในจังหวัดตราดมีความสวยงาม และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น หาดทรายแก้ว หาดบานชื่น หาดไม้รูด ฯลฯ

แนวปะการัง พบเฉพาะในเขตร้อนที่อุณหภูมิของน้ำไม่ต่ำกว่า ๑๘ องศาเซลเซียส น้ำค่อนข้างใส และแสงสว่างส่องถึง พบเขตปะการังในจังหวัดตราด บริเวณชายฝั่ง และเกาะแก่งกลางทะเล เช่น แนวปะการังรอบเกาะกระ เกาะรัง เกาะหวาย เกาะเหลา เกาะขาม เกาะคลุ้ม ซึ่งปะการังที่พบมีทั้ง ปะการังก้อน ปะการังแผ่น ปะการังเขากวาง ปะการังดอกเห็ด ฯลฯ

รังนกนางแอ่น แหล่งทำรังของนกนางแอ่นในจังหวัดตราดพบที่เกาะรังนกใหญ่ เกาะรังนกเล็ก และ เกาะตุ๊น อำเภอเกาะกูด นกชนิดนี้มักจะทำรังอยู่ในถ้ำบนเกาะกลางทะเล โดยสำรอกน้ำลายออกมาถักทอรังเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย และฟักไข่ การที่รังนกเป็นที่นิยมเพราะมีความเชื่อว่าเป็นยาบำรุง และสามารถรักษาโรคบางชนิด ทำให้ปัจจุบันความต้องการรังนกมีเพิ่มมากขึ้นจนอาจทำให้นกนางแอ่นสูญพันธุ์ลง

เที่ยวเมืองตราด

สัมผัสความงามของวิถีชีวิต และธรรมชาติ

ด้วยทัศนียภาพที่สวยแปลกตา ทั้งเทือกเขา น้ำตก ป่าไม้ หมู่เกาะใหญ่น้อย เต็มไปด้วยสีสันของชายหาด และแนวปะการังที่งดงาม ตราดจึงเป็นจุดหมายของนักเดินทางที่จะเข้ามาสัมผัสมนต์เสน่ห์ของธรรมชาติ และวิถีชีวิตที่เรียบง่าย

เยือนถิ่นผลไม้รสเลิศ

อำเภอเขาสมิง

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปี ทั้งจากแม่น้ำเวฬุ และแม่น้ำเขาสมิง ที่พัดพาเอาตะกอน แร่ธาตุจากเทือกเขามาทับถมกันบริเวณปากแม่น้ำ ทำให้พื้นที่อำเภอเขาสมิงกลายเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้จังหวัด เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด สับปะรด ระกำ ลองกอง ฯลฯ

ตามรอยอดีตเหมืองพลอยอันรุ่งโรจน์

อำเภอบ่อไร่

วันนี้ที่บ่อไร่เหลือไว้เพียงร่องรอยความทรงจำของเหล่านักแสวงโชคที่เข้ามาขุดพลอยแดง หรือ ทับทิมสยาม พื้นที่เหมืองนับพันไร่ ปัจจุบันได้รับการพลิกผันเป็นผืนป่าชุมชนที่ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการร่วมกันปลูกขึ้นทดแทนป่าเสื่อมโทรมที่เกิดจากการโค่นทำลายเมื่อครั้งยุคเหมืองพลอยยังรุ่งโรจน์

- อุทยานแห่งชาติ น้ำตกคลองแก้ว ตั้งอยู่ในตำบลบ่อพลอย ห่างจากตัวอำเภอบ่อไร่ประมาณ ๗ กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม โดยเฉพาะน้ำตกต่าง ๆ เช่น น้ำตกคลองแก้ว น้ำตกธารหินดาษ น้ำตกคลองใจ น้ำตกหินขีด น้ำตกหมื่นตี น้ำตกคลองไท น้ำตกทับกะได

- น้ำตกเขาสลัดได เป็นนำตกที่มีความสวยงาม บริเวณโดยรอบแวดล้อมไปด้วยป่าเขาและธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสำหรับการมาพักผ่อนหย่อนใจ

หาดทรายขาว ยาวสุดสายตา

อำเภอคลองใหญ่

เส้นทางหลวง ๓๑๘ จากตราด – คลองใหญ่ ช่วงที่สวยที่สุด คือ หาดทรายยาว ขาวสะอาด เรียงรายสุดลูกหูลูกตา เช่น หาดทรายงาม หาดทรายเงิน หาดทรายแก้ว หาดทับทิม หาดเขาล้าน หาดไม้รูด หรือหาดสำราญ หาดศาลเจ้า

- หาดทรายงาม หาดทรายขาวละเอียด มีความยาวประมาณ ๒๐๐ เมตร ขนานไปกับทิวสนทะเล

- หาดทรายเงิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสน มีชายหาดที่ไม่กว้างนักจึงเหมาะกับการนั่งพักผ่อนเพื่อชมทิวทัศน์ หรือตกปลา มากกว่าการลงเล่นน้ำ จากหาดทรายเงินสามารถเดินเลียบหาดไปถึงหาดมุกแก้วได้

- หาดมุกแก้ว และหาดทรายแก้ว เป็นหาดทรายขาวสะอาดยาวต่อ

เนื่องกัน บริเวณหาดมุกแก้วมีบรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน และชมพระอาทิตย์ตกยามเย็น

- หาดไม้รูด (หาดสำราญ) หาดหินผสมกับหาดทราย น้ำทะเลใสสะอาด เหมาะสำหรับไปชมวิวทิวทัศน์ และเลือกซื้ออาหารทะเลสดๆ เนื่องจากอยู่ใกล้กับชุมชนชาวประมง

- หาดบานชื่น เดิมชื่อ "หาดมะโร" เป็นหาดที่มีทรายเม็ดละเอียด น้ำใสสะอาด เหนือชายหาดมีทิวมะพร้าว และทิวสนขึ้นเรียงรายร่มรื่น

- ส่วนที่แคบที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนเส้นทางสายตราด-คลองใหญ่ หมู่ที่ ๒ บ้านโขดทราย ตำบลหาดเล็ก บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๘๑–๘๒ หากวัดระยะตั้งแต่แนวสันเขาบรรทัดที่กั้นระหว่างประเทศไทย และกัมพูชาจนถึงชายฝั่งทะเลตราด นั้นมีความกว้างเพียง ๔๕๐ เมตร เท่านั้น

ประตูสู่หมู่เกาะทะเลตราด

อำเภอแหลมงอบ

เป็นอำเภอเลียบชายหาด อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๑๗ กิโลเมตร มีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่หลายแห่งสำหรับ ข้ามไปยังหมู่เกาะต่างๆ จึงเปรียบเสมือนประตูสู่หมู่เกาะในท้องทะเลตราด

- หาดทรายดำ เดิมชาวบ้านเรียกว่า "หัวสวน" ลักษณะเด่นของชายหาดแห่งนี้คือมีทรายสีดำ เกิดจากการย่อยสลายของเปลือกหอย แร่ควอตซ์ หรือการผุกร่อนของแร่เหล็ก ซึ่งพบเพียง ๕ แห่งในโลก บรรยากาศโดยรอบแวดล้อมด้วยป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีการสร้างสะพานเพื่อใช้เป็นจุดชมทิวทัศน์ และเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

- อ่าวตาลคู่ เป็นอ่าวเล็ก ๆ ใกล้กับท่าเทียบเรือเฟอรี่ บริเวณชายหาดมีความยาวประมาณ ๕๐๐ เมตร เม็ดทรายสีนวล

จังหวัดตราด
Trat Province
อำเภอเกาะช้าง
Ko Chang District
N
เกาะไม้ซี้เล็ก
Ko Mai Si Lek
เกาะไม้ซี้ใหญ่
Ko Mai Si Yai
เกาะเหลายา
Ko Lao Ya
เกาะคลุ้ม
Ko Khlum
เกาะหวาย
Ko Wai
เกาะใบตั้ง
Ko Bai Tang
เกาะกระดาด
Ko Kradat
เกาะขาม
Ko Kham
เกาะหมาก
Ko Mak
เกาะรังใหญ่
Ko Rang Yai
อ่าวไทย
The Gulf of Thailand
เกาะไม้ซี้
Ko Mai Si
อำเภอเกาะกูด
Ko Kut District

อัญมณีงามกลางท้องทะเล

เกาะช้าง

เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจำนวน ๕๒ เกาะของจังหวัดตราด และใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของประเทศ รองจากเกาะภูเก็ต อุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูเขา ป่าไม้ สมุนไพร แหล่งน้ำจืด หาดทรายขาว แนวปะการัง และสัตว์น้ำนานาชนิด ป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ และป่าเบญจพรรณ ไม้ที่สำคัญ เช่น ไม้ยาง กระบาก พลวง ตะเคียน กระวาน รวมทั้งไม้ที่หายาก เช่น ไม้หอม หรือกฤษณา ป่าที่อุดมสมบูรณ์เหล่านี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และกลายเป็นน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกธารมะยม น้ำตกคีรีเพชร น้ำตกคลองพลู

- ป่าชายเลน พบกระจายอยู่บริเวณปากคลอง และปากอ่าวรอบเกาะ หนาแน่นอยู่บริเวณอ่าวสลักเพชร อ่าวสลักคอก และอ่าวคลองสน ถือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่สำคัญ และสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชุมชน

- สัตว์ป่าหายาก ที่เกาะช้างสามารถพบเห็นค้างคาวมงกุฎเลียนมลายู กบเกาะช้าง และเต่าเหลือง

- ปะการัง แนวปะการังรอบเกาะที่ดีที่สุดอยู่ที่อ่าวคลองสน และบริเวณเกาะช้างน้อย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง นับเป็นหมู่เกาะที่มีแนวปะการังที่สวยงามในฝั่งทะเลตะวันออก โดยเฉพาะแนวปะการังรอบเกาะ เช่น เกาะหวาย เกาะเหลายา เกาะกระ และเกาะหมาก

เกาะสุดท้ายแห่งน่านน้ำทะเลตราด

เกาะกูด

เป็นเกาะสุดท้ายแห่งน่านน้ำตะวันออกของไทย มีขนาดใหญ่รองจากเกาะช้าง บนเกาะมีน้ำตกที่สวยงามอยู่หลายแห่ง เช่น น้ำตกคลองเจ้า น้ำตกคลองยายกี๋ น้ำตกตาดำ ทางฝั่งตะวันตกของเกาะมีหาดทรายที่สวยงาม นับตั้งแต่อ่าวตาตีน หาดคลองละหาน หาดคลองยายกี๋ หาดตาโพธิ์ หาดคลองเจ้า หาดอ่าวพร้าว จนสุดปลายแหลมเทียน

เกาะหมาก

มีรูปร่างคล้ายดาวสี่แฉก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่ง ชายหาดที่สวยงาม เช่น อ่าวตานิด อ่าวไผ่ อ่าวโปร่ง อ่าวพาด อ่าวแดง มีแนวปะการังที่มีความอุดมสมบูรณ์

หมู่เกาะมหัศจรรย์ รวมแหล่งเล่นน้ำ และดำน้ำชมปะการัง

เกาะคลุ้ม

เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งตกปลา และชมทัศนียภาพของลานหินที่สวยงามตามธรรมชาติ

เกาะหวาย

อยู่ทางทิศใต้ของเกาะช้าง มีแนวชายหาดสวยงาม มีแนวปะการังขนาดใหญ่ สมบูรณ์ เหมาะกับการตกปลา ส่วนมากเป็นปะการังก้อน ปะการังเขากวาง ปะการังแผ่นและปะการังพุ่ม นอกจากนี้ยังพบหอยมือเสือจำนวนมาก

เกาะเหลายา

อยู่ทางตอนใต้ของเกาะช้างประกอบด้วยเกาะเหลายาใน เกาะเหลายากลาง เกาะเหลายานอก เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาว ยาว น้ำทะเลใสสะอาด และแนวปะการังที่สมบูรณ์อยู่บริเวณเกาะเหลายากลาง

หมู่เกาะกระ - เกาะรัง

เป็นหมู่เกาะขนาดเล็กทางทิศตะวันตกของเกาะหมาก เป็นเขตสัมปทานรังนกนางแอ่น ไข่จะละเม็ด (ไข่เต่าตนุ) และมูลค้างคาว มีแนวโขดหินใต้น้ำ และปะการังน้ำลึกที่สวยงาม

เกาะขาม

เป็นเกาะเล็กๆ อยู่ใกล้เกาะหมาก มีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม สงบ ร่มรื่น ชายหาดขาวสะอาด ทางชายฝั่งด้านทิศตะวันออกเป็นแนวปะการังที่มีความสมบูรณ์สูง

เกาะกระดาด

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะหมาก เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด สภาพแนวปะการังยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ นอกจากนี้ บนเกาะยังมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้าสะวันนา และมีฝูงกวางนับพันตัวที่ถูกปล่อยให้ดำรงชีวิตตามธรรมชาติ

ตามรอยประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

วัดบุบผาราม ศูนย์กลางประวัติศาสตร์เมืองตราด

วัดบุบผาราม ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ถือเป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดของเมืองตราด ปรากฏหลักฐานการสร้างตั้งแต่สมัยอยุธยา ภายในวัดมีสถาปัตยกรรมที่สะท้อนภาพประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในอดีต เช่น หอไตร หอสวดมนต์ หอพระพุทธบาท อุโบสถ วิหาร อายุนับร้อยปี และนังมีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่จัดแสดงโบราณวัตถุ เช่น พระพุทธรูป เครื่องถ้วย กลองมโหระทึกอายุเกือบสามพันปี และข้าวของเครื่องใช้พื้นเมืองของชาวตราด

สักการะศาลหลักเมือง

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองตราด ตั้งอยู่บริเวณอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เป็นศูนย์รวมจิตใจของทั้งชาวไทยและชาวจีนในเมืองตราดมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นศาลเจ้าจีน เชื่อกันว่า เสาหลักเมืองภายในศาล สร้างขึ้นร่วมราวคราวเดียวกับการสร้างวัดโยธานิมิต เมื่อครั้งพระเจ้าตากสินเดินทางมารวบรวมไพร่พลเพื่อกู้ชาติที่เมืองตราด (พ.ศ.๒๓๐๙ – ๒๓๑๐) และยังมีสิ่งสำคัญที่ตั้งคู่กับเสาหลักเมือง คือ ศิวลึงค์ศิลา ศิลปกรรมแบบวัฒนธรรมขอม หรือ เขมรโบราณ ซึ่งถูกค้นพบในพื้นที่ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองตราด

ย้อนรอยพระเจ้าตากสิน

วัดโยธานิมิต หรือ วัดโบสถ์ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างวัดที่แน่ชัด เล่ากันว่าหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ พระเจ้าตากสินได้มาตั้งทัพที่เมืองตราดเพื่อรวบรวมไพร่พล และตั้งค่ายพักแรมบริเวณนี้ ต่อมาสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยุรวงศ์ ครั้งคุมทัพเรือไปทำสงครามกับเขมร ระหว่างพักกองทัพ ไพร่พลได้ร่วมใจกันสร้างวัดแห่งนี้ขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ได้เคยร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับเหล่าทหารหาญ โบราณสถานสำคัญของวัด ได้แก่ วิหาร (โบสถ์หลังเก่า) ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างพื้นเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เขียนภาพพระเวสสันดรชาดก และภาพพระพุทธประวัติ

ชมเพลินตลาดเก่า

ชุมชนค้าขายเก่าแก่ในเมืองตราด ตั้งอยู่ริมคลองบางพระ และบริเวณใกล้เคียง ลักษณะเป็นตลาดห้องแถวไม้โบราณสร้างต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ตลาดริมคลอง ตลาดใหญ่ ตลาดขวาง และ ตลาดท่าเรือจ้าง ทุกวันนี้ตลาดดังกล่าวซบเซาลง แต่ยังสามารถพบเห็นห้องแถวไม้โบราณให้ได้เดินชมสถาปัตยกรรมและบรรยากาศเก่า อยู่เป็นจำนวนมาก บางร้านปรับปรุงเป็นที่พัก หรือร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ท่ามกลางบรรยากาศที่เงียบสงบ

เรซิดัง กัมปอต

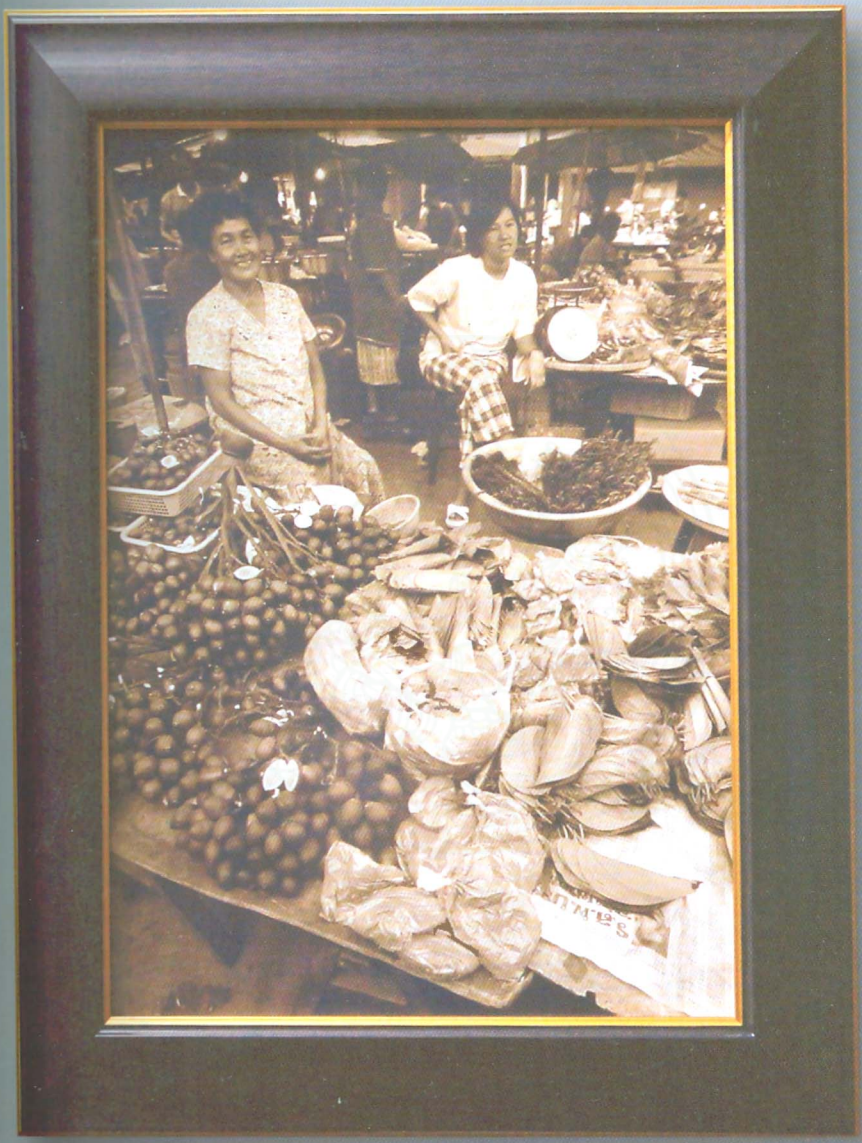
เรซิดัง กัมปอต ตั้งอยู่บนถนนหลักเมือง ในย่านตลาดใหญ่ กลางเมืองตราด สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ช่วงเวลาที่เมืองตราดตกอยู่ภายใต้การยึดครองของฝรั่งเศส เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ ๓ ชั้น หลังคาปั้นหยาเป็นที่พำนักของข้าหลวงกำกับราชการชาวฝรั่งเศส เรียกตำแหน่งนี้ว่า "เรซิดัง" (Resident) ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเหนือเจ้าพนักงานฝ่ายทหารและพลเรือน

ยุทธนาวีที่เกาะช้าง

เหตุการณ์การสู้รบทางเรือระหว่างทัพเรือไทยกับฝรั่งเศสที่น่านน้ำจังหวัดตราด บริเวณเกาะช้าง เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่เรียกกันว่า ยุทธนาวีที่เกาะช้าง ถือเป็นการรบสมัยใหม่ทางเรือที่สร้างเกียรติประวัติความกล้าหาญของกองทัพเรือไทย แม้กำลังพลและยุทโธปกรณ์จะด้อยกว่าอย่างเทียบกันไม่ได้ แต่ทัพเรือไทยกลับสามารถต้านทานกองเรือรบฝรั่งเศสจนต้องถอยร่นออกไปพ้นน่านน้ำไทย ชาวเมืองตราดและกองทัพเรือจึงได้ร่วมใจกันสร้างอนุสรณ์สถานยุทธนาวีที่เกาะช้าง ขึ้นเป็นการสดุดีวีรกรรมของทหารหาญในศึกครั้งนั้น และเพื่อระลึกถึงคุณงามความดีของกรมหลวงชุมพรเขตตอุดมศักดิ์ผู้วางรากฐานให้กองทัพเรือไทย

ตามรอยพระพุทธเจ้าหลวง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดการเสด็จประพาสหัวเมืองต่างๆ ในพระราชอาณาจักรอย่างสม่ำเสมอ ตลอดรัชกาลของพระองค์เสด็จประพาสประมาณ ๒๔ ครั้ง เฉพาะเมืองตราดนั้นเสด็จประพาสถึง ๑๒ ครั้ง โดยมีพระราชประสงค์เพื่อตรวจตราความสงบเรียบร้อยของหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเยี่ยมเยียนราษฎร รวมถึงเพื่อพักผ่อนพระอิริยาบถและรักษาพระอาการประชวร สถานที่ที่พระองค์เสด็จประพาสทุกครั้งที่มาเมืองตราด ได้แก่ เกาะช้าง และเกาะใกล้เคียง โดยเฉพาะ น้ำตกธารมะยม เป็นสถานที่ที่ทรงโปรดปรานเป็นพิเศษ

ผู้คนเมืองตราด

จังหวัดตราดเป็นเมืองท่าที่สำคัญแห่งหนึ่งในแถบชายฝั่งทะเลตะวันออกมาแต่อดีต ที่นี่จึงเป็นแหล่งติดต่อค้าขายของผู้คน ประกอบกับการมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ทำให้กลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนแห่งนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดตราด มีการประสานกลมกลืนทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีและภาษา จนทำให้สำเนียงการพูดของคนเมืองตราดแตกต่างไปจากคนไทยภาคกลาง เป็นภาษาที่พูดด้วยคำหนักห้วนจนเกือบกระด้างไป

ชาวไทย เป็นกลุ่มชนที่พูดภาษาไทยมาแต่เดิม ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดตราดมาก่อนชนชาติอื่น ดังจะเห็นได้จากหลักฐานการพบโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่มีรูปแบบทางศิลปะร่วมสมัยกับศิลปะไทยในภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย อย่างไรก็ตามมีผู้สันนิษฐานว่าถิ่นฐานของต้นตระกูลชาวเมืองตราดนั้น ไม่ได้อยู่ในจังหวัดตราด แต่มีถิ่นวงศ์ตระกูลอยู่ทางบ้านลาดพลี หรือ ราชบุรี มาก่อน โดยในสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือสมัยกรุงธนบุรียังระบุไม่ได้แน่ชัด ชาวบ้านลาดพลีจำนวนหลายร้อยครัวเรือนได้อพยพหนีภัยสงครามจากกองทัพพม่ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่จังหวัดตราด ซึ่งในขณะนั้นยังเป็นป่าอยู่แต่เป็นตำบลที่มีพลเมืองอยู่หนาแน่นกว่าที่อื่น ๆ และส่วนใหญ่เป็นคนไทย

ชาวชอง เป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ทั่วไปในภาคตะวันออก นักมานุษยวิทยาจัดชนกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มมอญ-เขมร สำหรับชาวชองในจังหวัดตราดนั้นตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอเขาสมิง โดยเฉพาะในตำบลเขาสมิงและตำบลท่าโสม อำเภอเมืองตราด และอำเภอบ่อไร่ ชาวชองมีภาษาพูดเป็นของตนเอง แต่ไม่มีภาษาเขียน หลักฐานเกี่ยวกับภาษาชองปรากฏให้เห็นจากชื่อหมู่บ้านที่เป็นถิ่นที่อยู่ของชาวชองมาแต่ดั้งเดิม เช่น บ้านปากพีด แปลว่า ดงเสือดุ บ้านตกตัก แปลว่า ที่ลุ่มกว้างใหญ่ เป็นต้น

ชาวญวน ในสมัยรัชกาลที่ ๑ องเชียงสือได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารและคิดกลับไปกอบกู้ประเทศญวนคืน เมื่อเดินทางออกจากกรุงเทพฯ โดยเรือใบได้มาพักที่เกาะกูด อำเภอเกาะช้าง ก่อนเดินทางเข้าประเทศญวน อีกพวกหนึ่งอพยพมาอยู่ที่เชิงเขาวัดญวน ตำบลชำราก นอกจากนั้นในสมัย รัชกาลที่ ๓ ได้มีชาวญวนที่ถูกกวาดต้อนเนื่องจากแพ้สงครามเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลอ่าวญวน (ปัจจุบันคือ ตำบลอ่าวใหญ่แต่คนทั่วไปมักเรียกว่า แหลมญวน) ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ในยุคล่าอาณานิคม ฝรั่งเศสต้องการยึดเกาะกระดาดของไทยซึ่งมีคนไทยจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ก่อนแล้ว จึงได้ส่งคนญวนที่เปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์เข้ามาอยู่ที่เกาะกระดาด เพื่อเป็นข้ออ้างในการยึดครองเกาะกระดาด ดังนั้นรัชกาลที่ ๕ จึงได้ออกโฉนดที่ดินให้กับพื้นที่เกาะกระดาด ทำให้ชาวญวนที่ไปอยู่ใหม่ต่างกระจัดกระจายไปอยู่ในพื้นที่อื่นของจังหวัด

ชาวจีน หลักฐานการเข้ามาของชาวจีนปรากฏในช่วงที่พระยาตากมารวบรวมไพร่พลที่เมืองตราดมีกลุ่มเรือสำเภาของพ่อค้าคนจีนตั้งอยู่ที่ปากแม่น้ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเข้ามาของชาวจีนในระยะแรกนั้นเพื่อการค้าเป็นหลัก หากเพราะจังหวัดตราดมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร มีทำเลที่เหมาะสมสำหรับการทำมาหากิน ชาวจีนจึงอพยพเข้ามาในจังหวัดตราดจำนวนมากขึ้น นอกเหนือจากการเข้ามาโดยความสมัครใจ ชาวจีนบางกลุ่มได้ถูกกวาดต้อนมาพร้อมกับชาวญวนและชาวกัมพูชาภายหลังจากการพ่ายแพ้แก่กองทัพไทย

ชาวมุสลิมเชื้อสายเขมร เรียกตัวเองว่า แขกจาม ครั้งแรกได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ตำบลน้ำเชี่ยวแห่งเดียว ต่อมามีจำนวนมากขึ้นจึงได้แยกย้ายไปอยู่ที่บ้านยายม่อม (ทั้งสองแห่งอยู่ชายทะเลในตำบลแหลมงอบ อำเภอเมืองตราด) โดยถูกกวาดต้อนเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๓ ในช่วงที่มีสงครามกับญวนในประเทศกัมพูชา ต่อมาภายหลังจากการตั้งถิ่นฐานแล้วการทำมาหากินเจริญดี และมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงได้ชักชวนกลุ่มพวกพ้องให้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดตราดกันมากขึ้น

ลำดับทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์เมืองตราด

สมัยก่อนประวัติศาสตร์

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ คือ ช่วงเวลาก่อนที่มนุษย์จะรู้จักประดิษฐ์ตัวอักษร ในเมืองไทยมีอายุย้อนหลังไปถึง ๕๐๐,๐๐๐ – ๑,๘๐๐ ปีมาแล้ว ช่วงเวลานั้น มนุษย์ยังคงมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายไม่ซับซ้อน ชุมชนมีขนาดเล็ก

จังหวัดตราดมีภูมิประเทศที่หลากหลาย ประกอบด้วยเทือกเขาสูง ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล ซึ่งล้วนอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณ ป่าไม้ และสัตว์ป่า ที่นี่จึงมีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีหลายประเภท เช่น ภาชนะดินเผา เครื่องมือหิน ซึ่งพบกระจายหลายแห่งโดยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง โบราณวัตถุเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในยุคหินกลาง อายุประมาณ ๑๐,๐๐๐ – ๖,๐๐๐ ปีมาแล้ว มักพบในสภาพภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา ปลายเนินมีลำน้ำไหลผ่าน และมีที่ราบโดยรอบ นอกจากยังพบโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยุคโลหะ (สำริด – เหล็ก) ที่สำคัญได้แก่ กลองมโหระทึก จำนวน ๓ ใบ พบในเขต ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง ภายในกลองพบโบราณวัตถุ คือ เครื่องมือโลหะ เศษภาชนะดินเผา ชิ้นส่วนกระดูกมนุษย์ ลูกปัดหินสี (คอร์เนเลียน) และ เครื่องประดับทำจากทองคำ กลองทั้ง ๓ ใบ อายุประมาณ ๒,๗๐๐–๑,๙๐๐ ปีมาแล้ว เป็นประดิษฐกรรมใน

วัฒนธรรมดองซอน (Dong Son) โดยกลองแบบเดียวกันนี้ถูกค้นพบหลายแห่งใน จีนตอนใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นักโบราณคดีสันนิษฐานว่า กลองทั้ง ๓ ใบ ทำขึ้นเพื่อใช้ตีในพิธีกรรม การบูชาดวงอาทิตย์ การบูชายัญสัตว์ บันทึกเรื่องราวการปลูกข้าว และเทศกาล แข่งเรือหรือการประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวกับน้ำ แสดงให้เห็นว่า ผู้สร้างเป็นคนใน สังคมเกษตรกรรม ยังชีพด้วยการทำนาปลูกข้าว รู้จักหล่อโลหะทำเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ มีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ ที่ราบ นับถือไสยศาสตร์และอำนาจ เหนือธรรมชาติ

โบราณวัตถุเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ตราดเป็นดินแดนที่มีผู้คนตั้งถิ่นฐาน นานนับพันปีมาแล้ว และไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ใกล้เคียงในภูมิภาคเดียวกัน

แรกเริ่มสมัยประวัติศาสตร์ในจังหวัดตราด และพื้นที่ใกล้เคียง

แรกเริ่มสมัยประวัติศาสตร์ (ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ – ๑๘) พื้นที่จังหวัดตราด รวมทั้งจังหวัดชายฝั่งทะเลใกล้เคียง คือ จันทบุรี มีพัฒนาการไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ การรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอาณาจักรขอม หรือ เขมรโบราณ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ในประเทศกัมพูชาปัจจุบัน

หลักฐานทางโบราณคดียุควัฒนธรรมขอมที่พบในพื้นที่แถบนี้ ได้แก่ โบราณสถานเมืองเพนียด อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ภายในเมืองพบโบราณวัตถุศิลปะขอมมากมาย ส่วนใหญ่สร้างขึ้นตามความเชื่อในศาสนาฮินดู ที่สำคัญ ได้แก่ ทับหลังแบบถาราบริวัต อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ทับหลังแบบไพรกเมง อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ทับหลังดังกล่าว ถือเป็นศิลปกรรมขอมซึ่งมีอายุเก่าแก่ที่สุดชิ้นหนึ่งที่พบในประเทศไทย

นอกจากนี้ยังพบศิลาจารึก จำนวน ๓ หลัก อายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒ – ๑๕ เนื้อหากล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาฮินดู หน้าบันแบบบาปวน อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ รวมทั้งพบ รูปเคารพ ส่วนประกอบสถาปัตยกรรม และเครื่องเคลือบแบบขอมต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

เมืองเพนียด..

เมืองโบราณยุควัฒนธรรมขอม (เขมรโบราณ)

เมืองเพนียด หรือ เมืองกาไว ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนโบราณสมัยวัฒนธรรมขอม ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๑ – ๑๘ ที่มีความสำคัญและเจริญรุ่งเรืองเมืองหนึ่ง เนื่องจากเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ พบซากโบราณสถานและโบราณวัตถุศิลปะขอมจำนวนมาก ผังเมืองเพนียดกว้างประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ยาว ๒,๐๐๐ เมตร กลางเมืองพบซากอาคารขนาดใหญ่ ๓ แห่ง อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ – ๑๗ สันนิษฐานว่าเป็น ปราสาทขอม สร้างขึ้นเพื่อ

ประดิษฐานรูปเคารพและใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาฮินดู แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่าอาจเป็น สระน้ำเมืองเพนียดเจริญรุ่งเรืองอยู่หลายศตวรรษก่อนจะถูกทิ้งร้างไปพร้อมกับการล่มสลายของอาณาจักรขอมในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ – ๑๙ หลังจากนั้นดินแดนแถบนี้ก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยาในเวลาต่อมา

ในจังหวัดตราดมีการค้นพบโบราณวัตถุศิลปะขอมด้วยเช่นกัน ได้แก่ ศิวลึงค์ ซึ่งเป็นรูปเคารพแทนพระศิวะ เทพเจ้าสูงสุดของศาสนาฮินดูไศวนิกาย สลักจากหินทราย พบที่บ้านหนองใหญ่ ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โดยพระยานรเชษฐ์วุฒิไวยจางวาง เจ้าเมืองตราดในสมัยนั้น ได้นำมาประดิษฐานไว้ภายในศาลเจ้าพ่อหลักเมืองคู่กับหลักเมืองตราดมาจวบจนปัจจุบัน

เมืองตี้ล่าต๋ำ (ตราด)

ส่วนหนึ่งของอาณาจักรเจนละ (ขอม)

หนังสือชื่อ หลิ่งไว่ไต้ต๋ำ เป็นเอกสารจีนโบราณในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ (พุทธศตวรรษที่ ๑๗ – ๑๘) เขียนโดย โจวชี่เฟย บันทึกไว้ว่า

"... ใกล้ๆ กับอาณาจักรเจินหล้า มีอาณาจักรกวาหลีกั๋ว ซีเผิงกั๋ว ชานเป๋อกั๋ว หมาหลานกั๋ว เติงหลิวเหมยกั๋ว และตี้ล่าต๋ำกั๋ว เจินหล้าเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรดังกล่าว..."

นักประวัติศาสตร์ตีความว่า เมือง ตี้ล่าต๋ำ ซึ่งเป็นหนึ่งในเมืองบริวารของอาณาจักรเจินหล้า (เจนละ หรือ ขอม) ในบันทึกดังกล่าว ก็คือ เมืองตราด ในปัจจุบันนั่นเอง

ตราด ดินแดนชายฝั่งทะเลปลายสุดด้านตะวันออกของไทย ด้วยทำเลที่เอื้อประโยชน์ต่อการคมนาคม คือมีแม่น้ำซึ่งไหลออกสู่เวิ้งอ่าวกว้างใหญ่ คลื่นลมสงบ ทั้งยังโอบล้อมด้วยทิวเขาบรรทัด มีทรัพยากรทางบกและทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ ที่นี่จึงเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานสร้างบ้านแปลงเมืองของผู้คนมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

GOLFE DE BENGALA
Royaume d'Aracan
Royaume de Pegu
Royaume de Siam
Partie du Royaume de la Chine
Golfe de Tonquin
Cochinchine
Royaume de Cambodia
Royaume de Champa
MER DES INDES
Golfe de Siam
Detroit de Malaca
Canal St. George
Equateur autrem.t ligne Equinoctiale
CARTE DU ROYAUME DE SIAM et des Pays Circonvoisins
Par le R.P. PLACIDE, Augustin Dechaussé, Geographe ordinaire de Sa Majesté.
dediée
A Monsieur.
Mons.r le Chevalier de Chaumont
Ambassadeur du Roy a Siam.
Isle de Java
A Paris Chez Mr. Du Val Sur le Quay de l'Horloge a la Couronne d'Or
Avec Priv. du Roy pour 20. Ans. 1686.

เมืองตราด ในประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

สมัยอยุธยามีหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองตราดที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าในสมัยก่อนหน้านี้ ได้แก่ ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ.๒๑๓๓ - ๒๑๔๘) ปรากฏชื่อ บ้านบางพระ ในแผนที่ (ขณะนั้นยังไม่ตั้งเป็นเมืองตราด) ปัจจุบัน คือ ตำบลบางพระ ในเขตเทศบาลเมืองตราด

ล่วงมาในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายพระธรรมนูญ ขึ้น เมื่อ พ.ศ.๒๑๗๙ ปรากฏชื่อ เมืองตราด หรือ เมืองทุ่งใหญ่ เป็นครั้งแรก โดยอยู่ในสังกัด โกษาธิบดี (คลัง) ใช้ตราบัวแก้ว ขึ้นตรงกับ เจ้าพระยาศรีธรรมราชเดโชชาติ ผู้มีหน้าที่ดูแลกิจการคลังและกิจการต่างประเทศ

จากหลักฐานดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ราชสำนักอยุธยาให้ความสำคัญกับเมืองตราด ในฐานะเมืองท่าชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของราชอาณาจักรซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรจากป่าอันเป็นสินค้าส่งออกสำคัญในสมัยนั้น มีแม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าออกสู่ทะเลซึ่งเป็นเวิ้งอ่าวกว้างใหญ่คลื่นลมสงบเหมาะสำหรับการจอดเรือสำเภาเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า เติมเสบียงอาหาร-น้ำจืด โดยให้เมืองตราดทำหน้าที่หัวเมืองชายทะเล คอยดูแลรักษาผลประโยชน์ทางการค้าและการต่างประเทศกับพ่อค้าสำเภาต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนซึ่งเป็นคู่ค้าสำคัญของอยุธยา รวมไปถึงการทำหน้าที่ป้องกันข้าศึกศัตรูด้านตะวันออก

วัดในจังหวัดตราด ที่สร้างสมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยา มีการสร้างวัดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดตราด โดยวัดที่เก่าแก่ที่สุด คือ

วัดบุปผาราม ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๑๙๕ ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๒๒๕ ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แสดงให้เห็นว่าที่ตั้งชุมชนเมืองตราดยุคแรกๆ น่าจะอยู่บริเวณ ตำบลวังกระแจะ ในปัจจุบัน

ต่อมามีการสร้างวัดอีกหลายแห่ง เช่น วัดฆ้อ ตำบลวังตะเคียน อำเภอเขาสมิง สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๒๒๕ ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช วัดโพธาราม (คลองขุด) ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๒๕๓ ตรงกับรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ วัดท่าพริก ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๓๐๕ ตรงกับรัชสมัยพระเจ้าเอกทัศ

แม้ในปัจจุบันจะไม่พบสิ่งก่อสร้างสมัยอยุธยาเหลือให้เห็นภายในวัดต่างๆ เหล่านี้ แต่การปรากฏหลักฐานการสร้างวัดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก็แสดงว่าชุมชนในจังหวัดตราด ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีการค้าทางทะเลเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมือง

ตราด เมืองท่าการค้าสมัยอยุธยา

สินค้าสำคัญประเภทหนึ่งของอาณาจักรอยุธยาที่ส่งออกไปยังนานาประเทศ คือทรัพยากรจากป่า เช่น เขากวาง หนังสัตว์ น้ำผึ้ง ไม้หอม กระวาน พริกไทย และเครื่องเทศต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนมาจากป่าเขาในเขตชายฝั่งทะเลตะวันออก แถบ ระยอง จันทบุรี และตราด

และจากการสำรวจทางโบราณคดีใต้น้ำของกรมศิลปากร พบเรือสำเภาขนส่งสินค้าสมัยอยุธยาอายุราว ๓๐๐ ปี จมอยู่บริเวณหมู่เกาะทะเลตราด ๒ ลำ คือที่ เกาะกระดาด และเกาะช้าง ภายในเรือพบเครื่องสังคโลก และเครื่องถ้วยจีนจำนวนมาก

นอกจากนี้ในสมุดภาพไตรภูมิ สมัยกรุงศรีอยุธยา – ธนบุรี ซึ่งเป็นแผนที่ที่แสดงถึงความรู้ด้านภูมิศาสตร์ภูมิประเทศในสมัยนั้น ยังปรากฏชื่อหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลตราดอีกด้วย

หลักฐานต่างๆ ดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันว่า เมืองตราดและหมู่เกาะในน่านน้ำทะเลตราด มีความสำคัญในฐานะเมืองท่าทางทะเล ซึ่งอยู่บนเส้นทางพาณิชย์นาวีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับนานาชาติมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

อ่าวเมืองตราดสมัยอยุธยา

อ่าวเมืองตราดสมัยอยุธยา มีเรือสินค้าทั้งสำเภาไทย จีน จอดทอดสมออยู่บริเวณอ่าวและปากแม่น้ำ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเมืองตราดในฐานะที่เป็นเมืองท่าชายทะเลที่มีบทบาทในการเป็นทั้งจุดขนถ่ายสินค้า แวะพักเรือ และเป็นเมืองที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ทางการค้าและการต่างประเทศในภาคตะวันออกของอาณาจักรอยุธยา

เมืองตราด... ในประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี

เมืองตราด ในสมัยธนบุรี (พ.ศ.๒๓๑๐ – ๒๓๒๕) เกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ขึ้นหลายเหตุการณ์ ที่สำคัญคือ หลังเสียกรุงศรีอยุธยาให้กับพม่า (พ.ศ.๒๓๑๐) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ครั้งยังดำรงพระยศ พระยากำแพงเพชร) ทรงนำกองกำลังตีฝ่าวงล้อมพม่าออกจากกรุงศรีอยุธยา มุ่งหน้าสู่หัวเมืองชายทะเลตะวันออกเพื่อรวบรวมไพร่พล-ยุทโธปกรณ์ หวังกลับมากู้ชาติคืนจากพม่า โดยทรงตั้งทัพที่เมืองจันทบุรี ก่อนจะยกทัพเรือราว ๑,๐๐๐ คน มายังเมืองตราด ครั้งนั้นเจ้าเมือง บรรดาข้าราชการ และราษฎรชาวตราด ต่างยอมสวามิภักดิ์ ขณะที่พ่อค้าสำเภาจีนที่ทอดสมออยู่บริเวณปากน้ำเมืองตราดแข็งข้อ จึงทรงยกทัพเรือเข้าตีจนได้รับชัยชนะและริบทรัพย์สินมาเป็นกำลังของกองทัพได้จำนวนมาก จากนั้นจึงทรงยกทัพกลับจันทบุรี พระองค์ทรงรวบรวมไพร่พล ยุทโธปกรณ์ จากเมืองตราดเข้าร่วมในกองทัพของพระองค์ ในการกู้เอกราชด้วย

หลังจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงกู้เอกราชสำเร็จ และสถาปนากรุงธนบุรีขึ้นเป็นราชธานีแห่งใหม่ (พ.ศ.๒๓๑๐) ก็เกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับจังหวัดตราดขึ้นอีก คือ กองทัพเขมรได้บุกเข้าตีเมืองตราดถึง ๒ ครั้ง ครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๓ เขมรเข้าตีเมืองตราดระหว่างที่พระองค์ทรงยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่ แต่ทัพเมืองจันทบุรีก็ตีทัพเขมรแตกพ่ายไป ครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ.๒๓๑๔ ทรงส่งทัพหลวงมาและปราบปรามทัพเขมรได้สำเร็จ

ในส่วนฐานะของเมืองตราดสมัยธนบุรี ก็ยังคงความสำคัญสืบต่อจากสมัยอยุธยา คือเป็นเมืองท่าที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ด้านการค้าทางทะเลของไทยกับต่างชาติ และเป็นเมืองหน้าด่านชายทะเลป้องกันข้าศึกด้านตะวันออก ในยามที่บ้านเมืองยังอยู่ในภาวะสงคราม เมื่อเมืองสำคัญอย่างตราดถูกโจมตี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงต้องนำทัพเสด็จฯ มาปราบปรามข้าศึกด้วยพระองค์เอง เพื่อรวบรวมหัวเมืองต่างๆ ไว้ในราชอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น

เมืองตราด สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ตราดเป็นเมืองที่มีทรัพยากรจากป่าอุดมสมบูรณ์ มีทำเลเหมาะสำหรับจอด พักเรือสินค้า และตั้งอยู่ปลายสุดของทะเลตะวันออก ซึ่งถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของราชอาณาจักร สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ ๑ – ๔) เมืองตราดจึงยังคงความสำคัญสืบเนื่องจากสมัยอยุธยาและสมัย ธนบุรี คือเป็นเมืองท่าที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ด้านการค้าทางทะเลของ ไทยกับต่างชาติ ควบคู่กับการเป็นเมืองหน้าด่านป้องกันข้าศึกทางฝั่งทะเลตะวันออก

นอกจากนี้ในสมัยนั้นยังเป็นช่วงที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงครามเพื่อรวบรวม อาณาเขตและป้องกันประเทศใกล้เคียงที่เข้ามารุกรานเป็นระยะๆ โดยเฉพาะศึก ทางเขมรและญวน ครั้งนั้นมีการเกณฑ์ไพร่พลจากหัวเมืองตะวันออก เช่น จันทบุรี ระยอง ตราด ไปร่วมรบอยู่เนืองๆ และไพร่พลนักรบเหล่านี้ก็ทำศึกด้วยความ กล้าหาญเสมอมา ตราดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จึงเป็นทั้งเมืองท่าค้าขายและ แหล่งนักรบผู้กล้าในเวลาเดียวกัน

เมืองตราด สมัยรัชกาลที่ ๑

ครั้งสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และทรง สถาปนากรุงเทพมหานครฯ เป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ.๒๓๒๕ หลังจากนั้นทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้จัดแบ่งหัวเมืองในราชอาณาจักรเสียใหม่ โดยให้เมืองต่าง ๆ ขึ้นกับ กรมกลาโหม กรมมหาดไทย และกรมท่า ครั้งนั้น เมืองตราด ถูกจัดให้เป็นหนึ่ง ในเก้าหัวเมืองที่ขึ้นตรงกับ กรมท่า ดังปรากฏใน พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ฉบับตัวเขียน) ความว่า

"...ยังคงเมืองขึ้นกรมท่าอีกแปดเมือง คือเมืองนนทบุรีหนึ่ง เมืองสาครบุรีหนึ่ง เมืองสมุทรปราการหนึ่ง เมืองชลบุรีหนึ่ง เมืองบางลมุงหนึ่ง เมืองระยองหนึ่ง เมืองจันทบุรีหนึ่ง เมืองตราดหนึ่ง รวมแปดเมืองแล้วยกเอาเมืองสมุทรสงคราม ซึ่งขึ้นกรมมหาดไทยมาเติมให้กรมท่าเมืองหนึ่งรวมเป็นเก้าเมือง..."

การถูกจัดให้เป็นหัวเมืองที่ขึ้นตรงกับกรมท่า สะท้อนให้เห็นว่า เมืองตราดคือเมืองสำคัญด้านการค้าทางทะเลเมืองหนึ่งในสมัยนั้น นอกจากนี้ยังปรากฏเหตุการณ์ที่ องเชียงสือ เจ้านายชาวญวน (เวียดนาม) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ ทรงชุบเลี้ยงไว้ได้หลบหนีจากกรุงเทพฯ หวังกลับไปกอบกู้บ้านเมือง โดยได้หลบมาอยู่ที่เกาะกูด ในจังหวัดตราดอยู่เป็นเวลานาน

เมืองตราด สมัยรัชกาลที่ ๓

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ไม่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับเมืองตราดแต่อย่างใด ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ หัวเมืองทางฝั่งลาว เขมร และญวน เกิดการกระด้างกระเดื่อง (ครั้งนั้นหัวเมืองเหล่านี้ยังเป็นเมืองขึ้นของไทย) ไทยจึงต้องส่งทัพไปทำศึกหลายครั้ง ในช่วงนั้นปรากฏหลักฐานว่ามีการเกณฑ์ไพร่พลจากเมืองตราดไปร่วมรบด้วย ดังเช่นที่ปรากฏในบันทึกทางประวัติศาสตร์ความว่า

"...โปรดให้เจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) ซึ่งว่าที่สมุหพระกลาโหมนั้นถืออาญาสิทธิ์เป็นแม่ทัพเรือ คุมไพร่พลหมื่นห้าพันบรรทุกเรือรบมีชื่อในกรุงออกไปเกณฑ์เลกไทยเมืองตราด เมืองจันทบุรี และเลกหัวเมืองเขมรที่เมืองกำปอดแลเมืองเขมรป่ายางรวมกันอีกห้าพันรวมเป็นสองหมื่น ในทัพเรือนั้นให้ยกไปตีเมืองบันทายมาศฝ่ายญวนให้แตกจงได้..."

เมืองตราด สมัยรัชกาลที่ ๔

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองตราดที่สำคัญ ๒ เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์แรก เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๘ มีพระบรมราชโองการให้ตั้ง เกาะกง (ส่วนหนึ่งของเมืองตราดในสมัยนั้น ปัจจุบันเป็นของกัมพูชา) ขึ้นเป็นเมืองปัจจันตคีรีเขตร ควบคู่กับการตั้งเมืองบางนางรมย์ เป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นวิเทโศบายด้านการป้องกันประเทศของไทยในยุคนั้น

เหตุการณ์ที่สอง คือ เมื่อ พ.ศ.๒๔๐๐ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จประพาสหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งแต่เมืองชลบุรีไปจนถึงเมืองตราด โดยเสด็จมาที่เกาะช้างด้วย ซึ่งถือเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์แรกที่เสด็จพระราชดำเนินประพาสเกาะแห่งนี้

พิพิธภัณฑ์วัดบุปผาราม แหล่งอนุรักษ์โบราณวัตถุของเมืองตราด

วัดบุปผาราม ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๑๙๕ สมัยอยุธยา ปัจจุบันมีการสร้างพิพิธภัณฑ์ขึ้นภายในวัด เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุจำนวนมากหลายประเภทที่พบในเขตจังหวัดตราด โดยมีโบราณวัตถุตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคปัจจุบัน เช่น กลองมโหระทึก เครื่องมือหิน เครื่องมือโลหะ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสังคโลก เครื่องถ้วยจีน เครื่องถ้วยยุโรป รวมไปถึงพระพุทธรูปสมัยต่างๆ ฯลฯ

นอกจากนี้ ภายในวัดบุปผาราม ยังมีสถาปัตยกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ที่ได้รับการอนุรักษ์ซึ่งยังคงอยู่ในสภาพดี เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลา หอสวดมนต์ หอพระพุทธบาท หอระฆัง และกุฏิสงฆ์ ภายในอาคารบางหลังปรากฏภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างพื้นเมือง ผสมผสานอิทธิพลศิลปะไทย – จีน ที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ศิลป์

วัดในเมืองตราดที่สร้างสมัยต้นรัตนโกสินทร์

สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏหลักฐานการสร้างวัดวาอารามในจังหวัดตราดหลายวัด เช่น สมัยรัชกาลที่ ๑ สร้างวัดไผ่ล้อม วัดเนินสูง วัดหนองคันทรง วัดบางกระดาน วัดแหลมศิลา (แหลมหิน) วัดศรีบัวทอง วัดบางปรือ วัดบางปิดล่าง และวัดหนองกรวด (สุวรรณมงคล) ซึ่งล้วนแล้วแต่อยู่บริเวณรอบนอกตัวเมือง แสดงว่าชุมชนเมืองตราดขยายตัวมากขึ้นในช่วงแรกสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งต่อมาในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๒ ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างวัด

ในสมัยรัชกาลที่ ๓ สร้างวัดลำดวน และวัดอ่าวใหญ่ อำเภอเมือง วัดสว่างอารมณ์ (วัดช้างทูน) อำเภอบ่อไร่ วัดสลักฆ่าหมู อำเภอเขาสมิง และสมัยรัชกาลที่ ๔ สร้างวัดหนองเสม็ด อำเภอเมือง วัดภูราย และวัดท่าโสม อำเภอเขาสมิง เห็นได้ว่าช่วงรัชกาลที่ ๓ – ๔ ราษฎรเริ่มหักร้างถางป่าสร้างชุมชนบริเวณตอนเหนือของจังหวัดตราด ในเขต อำเภอบ่อไร่ และอำเภอเขาสมิง กันบ้างแล้ว ปัจจุบันวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏโบราณสถานสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์หลงเหลือให้เห็นมีเพียงวัดไผ่ล้อม วัดเนินสูง และ วัดลำดวน ที่พบซากเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองส่วนที่วัดหนองคันทรง และ วัดท่าโสม พบอุโบสถเก่า

นอกจากนี้ที่วัดลำดวน ชาวบ้านเล่าว่าเคยมีผู้พบอาวุธโบราณ และพระยอดธงจำนวนมากบริเวณวัด รวมทั้งพบร่องรอยการขุดสนามเพลาะ อีกทั้งจากทำเลที่ตั้งวัดซึ่งอยู่บนยอดของเนินเขา สามารถมองเห็นข้าศึกได้ในระยะไกล จึงสันนิษฐานว่า บริเวณวัดลำดวนน่าจะเคยเป็นที่ตั้งค่ายป้องกันข้าศึกในยุคนั้น

กระวาน
Cardamom

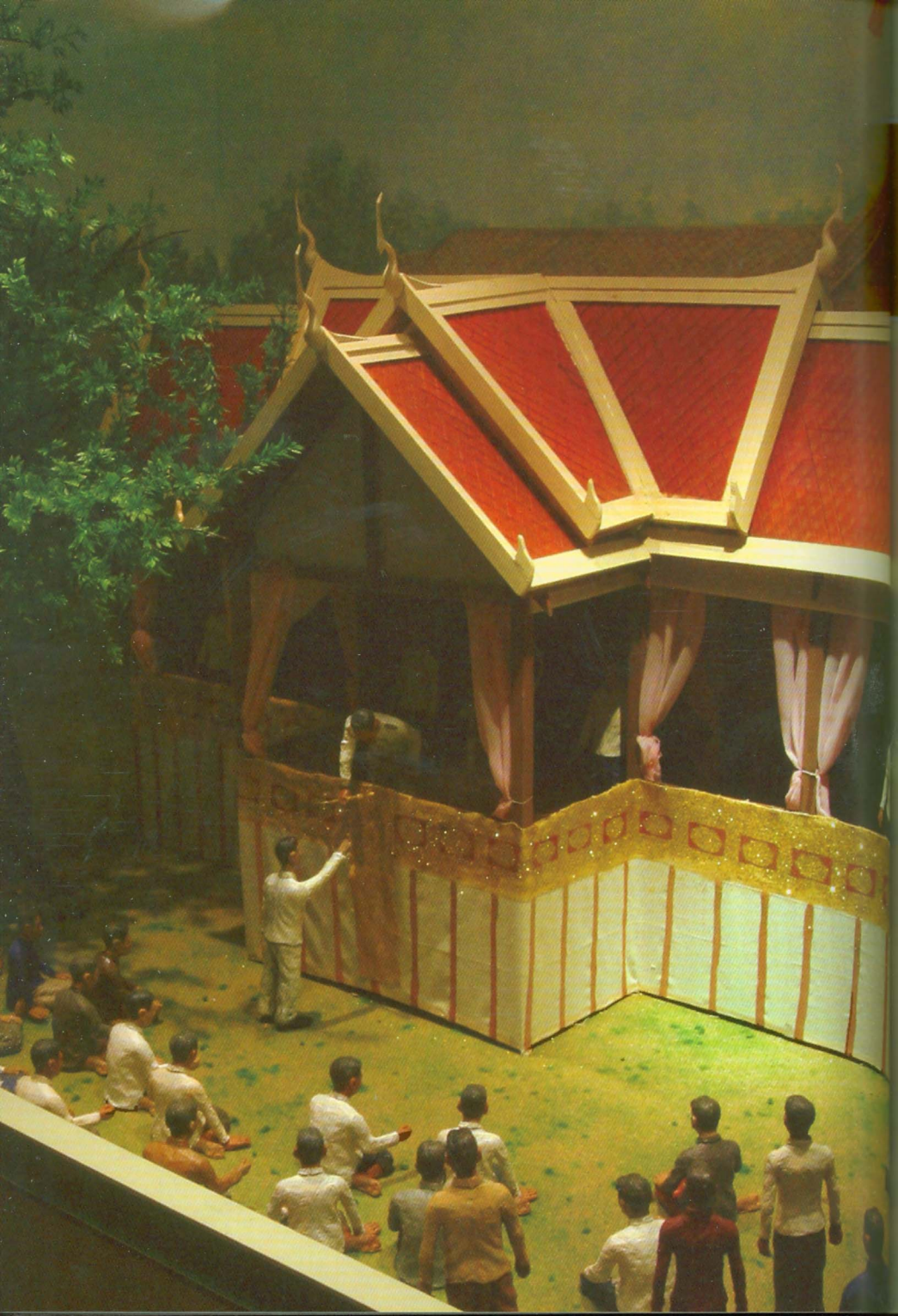
ทรัพยากรจากป่า
สินค้าพื้นเมืองสำคัญของเมืองตราด สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

"...เมืองทุ่งใหญ่ อันอยู่ทางทิศตะวันออกของจันทบุรีนั้น อุดมสมบูรณ์ไปด้วยกระวาน ไม้จันทร์แดง รงเขมร พริกไทย งาช้าง แลผลผลิตอันมีค่าอื่นๆ อีกมาก มีพลเมืองราว ๔,๐๐๐ คน เป็นคนไทยและจีนซึ่งเป็นพ่อค้าแทบทั้งนั้น พลเมืองส่วนน้อยทำการประมง ทั้งๆ ที่ชายฝั่งทะเลมีกุ้งปลาชุกชุม ..."

ข้อความข้างต้นเป็นบันทึกของ เมอซิเญอร์ ปาลเลกัวซ์ บาทหลวงชาวฝรั่งเศส ผู้ออกเดินทางสำรวจชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทยรวมทั้งเมืองตราด เมื่อ พ.ศ.๒๓๘๑ (สมัยรัชกาลที่ ๓) โดยเรียกเมืองตราดว่า เมืองทุ่งใหญ่ (Thung – Jai) บันทึกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรจากป่า อาชีพและสินค้าสำคัญของเมืองตราดในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

วัดบุปผาราม แหล่งที่ตั้งชุมชนเมืองตราดสมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์

วัดบุปผาราม หรือ วัดปลายคลอง ตั้งอยู่ที่บ้านปลายคลอง ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดของเมืองตราด สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยา ปัจจุบันเป็นแหล่งรวมสถาปัตยกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ตัววัดตั้งอยู่บนเนินดินบริเวณปลายคลองบางพระ แสดงให้เห็นถึงการเลือกที่ตั้งชุมชนของผู้คนในอดีต ที่มักเลือกทำเลที่เป็นเนินสูง มีลำน้ำไหลผ่าน และมีที่ราบลุ่มโดยรอบสำหรับทำการเกษตร

เหตุการณ์สำคัญในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมืองตราดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.๒๔๑๑ - ๒๔๕๓) เป็นยุคที่ไทยถูกจักรวรรดินิยมคุมคามอย่างหนัก ชาติตะวันตก โดยเฉพาะอังกฤษและฝรั่งเศสใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะยึดไทยเป็นเมืองขึ้น ตราดในฐานะเมืองชายแดน ที่ตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศจึงเป็นเมืองหนึ่งที่มีบทบาทอย่างสูง ในช่วงเวลานั้น ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเมืองตราดมากมาย อาทิ การรับวิทยาการสมัยใหม่จากชาติตะวันตก เช่น การศึกษา การใช้โทรเลข รวมถึงความปวดร้าวขมขื่นของผู้คนชาวตราดที่ต้องตกเป็นเมืองที่อยู่ในความครอบครองของฝรั่งเศสชั่วระยะเวลาหนึ่ง และความปลื้มปิติที่มีโอกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึง ๑๒ ครั้ง เป็นต้น

เมืองตราดภายใต้การครอบครองของฝรั่งเศส

๓๐ ธันวาคม ๒๔๔๗ – ๒๓ มีนาคม ๒๔๔๙ (รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) เป็นช่วงเวลาที่เมืองตราดตกอยู่ภายใต้การยึดครองของฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสได้สร้าง “เรซิดัง กัมปอต” (Resident Kampot) ขึ้นที่ถนนหลักเมือง เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ สามชั้น หลังคาปั้นหยา เพื่อใช้เป็นที่พำนักของข้าหลวงกำกับราชการชาวฝรั่งเศส เรียกตำแหน่งนี้ว่า“เรซิดัง” (Resident) ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเหนือเจ้าพนักงานฝ่ายทหารและพลเรือนทั้งสิ้น ส่วนถนนหลักเมือง ในอดีตเป็นศูนย์กลางและย่านธุรกิจการค้าที่สำคัญของเมืองตราด สองฟากถนนเรียงรายไปด้วยห้องแถวไม้แบบจีนและตึกแถวยุคอาณานิคม ปัจจุบันสภาพอาคารต่าง ๆ ยังคงมีเหลือให้เห็นจำนวนมาก

เรซิดัง กัมปอต (Resident Kampot)

ฝรั่งเศสยึดเมืองตราด

ในยุคล่าอาณานิคมของชาวตะวันตก ภายหลังเหตุการณ์สู้รบระหว่างฝรั่งเศสกับไทยที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ หรือที่เรียกว่า "เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒" เป็นเหตุให้ไทยต้องจำยอมให้ฝรั่งเศสยึดเมืองจันทบุรีไว้นานกว่า ๑๐ ปี ต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๖ ฝรั่งเศสจึงยอมถอนกำลังทหารออกจากเมืองจันทบุรี แต่ได้บีบบังคับให้ไทยยกเมืองตราดรวมถึงบรรดาหมู่เกาะในทะเลตราดให้แทน แม้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพยายามประวิงเวลาให้เมืองตราดยังคงอยู่ในพระราชอาณาจักรต่อไป แต่ก็ไม่เป็นผล ในที่สุด ฝ่ายไทยก็ต้องจำยอมมอบเมืองตราดให้ฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๔๗ เพื่อแลกกับเมืองจันทบุรี

ฝรั่งเศสคืนเมืองตราด

นับจากเมืองตราดตกอยู่ภายใต้การครอบครองของฝรั่งเศส ฝ่ายไทยได้พยายามหาทางนำเมืองตราดกลับคืนอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ฝรั่งเศสได้ตกลงทำสัญญาคืนเมืองตราดให้ไทย (ยกเว้นเมืองปัจจันตคีรีเขตต์หรือ เกาะกง มิได้คืนให้ไทย) โดยมีข้อแม้ว่าไทยต้องยอมยกดินแดนเมืองพระตะบอง เมืองเสียมราฐ และเมืองศรีโสภณเป็นข้อแลกเปลี่ยน แม้จะเป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมน้ำสมเนื้อ เพราะหัวเมืองเขมรทั้ง ๓ เมือง มีพื้นที่รวมกันประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ขณะที่เมืองตราดมีพื้นที่ประมาณ ๒,๘๐๐ ตารางกิโลเมตร แต่ไทยก็ต้องจำยอมเพื่อรักษาเอกราชของชาติเอาไว้ให้รอดพ้นจากเงื้อมมือมหาอำนาจชาวตะวันตก โดยมีพิธีรับมอบเมืองตราดคืนจากฝรั่งเศสเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๕๐

พิธีรับมอบเมืองตราด

พิธีรับมอบเมืองตราดคืนจากฝรั่งเศสจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๕๐ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด โดยมีเมอร์ซิเออร์รุสโซ ข้าหลวงชาวฝรั่งเศสจากเมืองกัมปอต (Kampot) เป็นหัวหน้าคณะส่งมอบ พระยาศรีสหเทพ (เส็ง วิริยะศิริ) ตัวแทนรัฐบาลไทย เป็นหัวหน้าคณะรับมอบ เวลา ๐๙.๐๐ น. ฝ่ายฝรั่งเศสกล่าวคำมอบเมือง ตามด้วยฝ่ายไทยกล่าวคำรับเมือง แล้วเชิญธงไทย (ธงประจำพระองค์พระเจ้าแผ่นดิน) ขึ้นสู่ยอดเสา หลังเสร็จพิธี มีการจัดงานเฉลิมฉลองสมโภชเมืองอย่างยิ่งใหญ่ ท่ามกลางความยินดีปรีดาของบรรดาราษฎรชาวตราด ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระแสงราชศัตราประจำเมือแก่เมืองตราด คราวเสด็จประพาสเมืองตราด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๐

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประพาสเมืองตราด ครั้งที่ ๑๒

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จประพาสเมืองตราด ถึง ๑๒ ครั้ง ที่สำคัญที่สุดได้แก่ ครั้งที่ ๑๒ (ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๐) นับเป็นครั้งแรกนับจากเมืองตราดกลับคืนเป็นของไทย โดยได้พระราชทานพระแสงราชศัสตรา ประจำเมืองตราด ท่ามกลางความปลื้มปีติของราษฎร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเมืองตราด

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดการเสด็จประพาสหัวเมืองต่าง ๆ ในพระราชอาณาจักรอย่างสม่ำเสมอ ตลอดรัชสมัยของพระองค์ได้เสด็จฯ หัวเมืองต่าง ๆ ประมาณ ๒๔ ครั้ง เฉพาะเมืองตราดนั้นเสด็จประพาสถึง ๑๒ ครั้ง โดยมีพระราชประสงค์เพื่อตรวจตราความสงบเรียบร้อยของหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งเป็นเมืองชายแดน เพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎรและรักษาพระอาการประชวร

ยุทธนาวีที่เกาะช้าง
the Battle of Ko Chang

เหตุการณ์ยุทธนาวีเกาะช้าง

ยุทธนาวีที่เกาะช้างเป็นเหตุการณ์รบทางเรือ ซึ่งเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก กรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส เป็นเหตุการณ์ซึ่งแทรกเข้ามาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ กำลังรบติดพันกันในยุโรป กล่าวคือ ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ขณะที่ฝรั่งเศสจะประกาศสงครามกับเยอรมัน ฝรั่งเศสขอให้รัฐบาลไทยทำสัญญาไม่รุกรานกันทางแหลมอินโดจีน รัฐบาลไทยได้ตอบฝรั่งเศสไปว่าไทยยินดีจะรับตกลงตามคำของฝรั่งเศส แต่ขอให้ฝรั่งเศสตกลงบางประการ คือ ให้ฝรั่งเศสปรับปรุงเส้นแบ่งเขตแดน ให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และหลักความยุติธรรม โดยฝ่ายไทยได้เสนอให้ถือแนวร่องน้ำลึกเป็นเกณฑ์ และให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงที่ฝรั่งเศสยึดไปคืนให้ไทย เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าไม่เป็นที่ตกลงกัน ต่อมาราษฎรได้เดินขบวนแสดงประชามติเรียกร้องดินแดนที่เสียไปอย่างหนักและรุนแรงยิ่งขึ้น การเจรจาไม่สามารถตกลงกันโดยสันติวิธี ฝรั่งเศสได้โจมตีประเทศไทยก่อนโดยส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๓ อันเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่ใช้กำลังทหารเข้าสู่รบกัน ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ สำหรับกำลังทางเรือได้มีการรบกันที่บริเวณด้านใต้ของเกาะช้าง ระหว่างกำลังทางเรือของไทย และของ

ฝรั่งเศส เมื่อฝรั่งเศสเริ่มรุกรานประเทศไทยโดยส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนมแล้ว กองทัพเรือได้จัดส่งกำลังไปป้องกันตำบลคลองใหญ่ จังหวัดตราด ซึ่งเป็นตำบลชายแดนสุดทางตะวันออก ติดต่อกับเขตอินโดจีนฝรั่งเศส และทำการลำเลียงทหารนาวิกโยธินไปยังจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด โดยจัดให้มีการลาดตระเวนค้นหาข้าศึก เพื่อป้องกันการยกพลขึ้นบกของข้าศึกทางฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย

เหตุการณ์ก่อนการรบ

ทัพเรือได้จัดกำลังทางเรือ ๑ หมวด ในบังคับบัญชาของนายนาวาโท หลวงพร้อม วีรพันธุ์ ไปปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะช้างประกอบด้วยเรือต่าง ๆ ดังนี้

๑. เรือหลวงธนบุรี เรือปืนยามฝั่ง ระวางขับน้ำ ๒,๒๐๐ ตัน มีนายนาวาโท หลวงพร้อม วีรพันธุ์ เป็นผู้บังคับการเรือ

๒. เรือหลวงสงขลาเรือตอร์ปิโด ระวางขับน้ำ ๔๗๐ ตัน มีนายนาวาตรี ชั้น สิงหชาญ เป็นผู้บังคับการเรือ

๓. เรือหลวงชลบุรี เรือตอร์ปิโดรุ่นเดียวกับเรือหลวงสงขลา มีนายเรือเอก ประทิน ไชยปัญญา เป็นผู้บังคับการเรือ

๔. เรือหลวงระยอง เรือตอร์ปิโดรุ่นเดียวกับเรือหลวงสงขลา มีนายนาวาตรี ใบ เทศนะสดับ เป็นผู้บังคับการเรือ

๕. เรือหลวงหนองสาหร่ายระวางขับน้ำ ๔๖๐ ตัน มีนายเรือเอกดาวเรือง เพชร์ชาติ เป็นผู้บังคับการเรือ

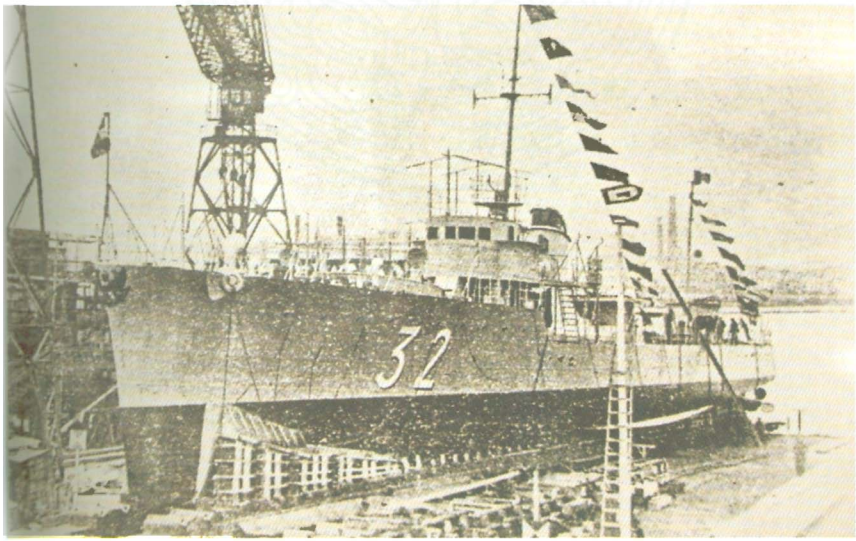
๖. เรือหลวงเทียวอุทก ระวางขับน้ำ ๕๐ ตัน

ในวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ ทัพเรือได้ส่งกำลัง ๑ หมวด ไปสับเปลี่ยนหมวดเรือ ซึ่งทำการรักษาการณ์อยู่บริเวณเกาะช้าง หมวดเรือดังกล่าวได้จอดเรือ

แยกกันดังนี้ เรือหลวงสงขลา เรือหลวงระยอง เรือหลวงชลบุรี จอดอยู่ร่วมกันด้านใต้เกาะช้าง เรือหลวงธนบุรี เรือหลวงหนองสาหร่าย เรือหลวงเทียวอุทก จอดอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะง่าม

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๔ ฝรั่งเศสได้ส่งเครื่องบินทะเลออกทำการลาดตระเวนในทะเลบริเวณเกาะช้าง และเกาะกูด ๑ ลำ เกาะเสม็ด (ระยอง) ๑ ลำ และเกาะสีชัง ๑ ลำ ในการนี้ทัพเรือได้สั่งให้เครื่องบินทะเลขึ้นขับไล่

เช้าวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ เวลา ๐๖.๐๐ น. ฝรั่งเศสได้ส่งเครื่องบินทะเล ๑ ลำ ทำการลาดตระเวนบริเวณเกาะช้างอีกครั้ง เพื่อที่จะทำลายอาคารที่เกาะง่าม เครื่องบินทะเลลำนี้มีขนาดใหญ่ ปีกชั้นเดียว ๒ เครื่องยนต์ ทาสีบรอนซ์ขาว ครั้งแรกเครื่องบินทะเลลำนี้ได้บินผ่านเกาะง่ามไปทางเหนือ เข้าใจว่าคงไม่เห็นเรือตอร์ปิโดของทัพเรือที่จอดอยู่บริเวณนี้ ทำให้หวนกลับลงมาทางใต้จะบินผ่านเกาะง่าม เพื่อจะทำลายอาคารที่นั่น เรือหลวงธนบุรี และ เรือหลวงหนองสาหร่าย ซึ่งจอดอยู่ที่เกาะลิ่มได้แลเห็นเครื่องบินทะเลลำนี้แต่มิได้ทำการยิงเพราะอยู่ไกลสุดระยะปืน

ก่อนหน้าที่เครื่องบินทะเลข้าศึกจะบินผ่านขึ้นไปทางเหนือ ทหารในเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี กำลังหัดกายบริหารตามตารางการฝึก และปฏิบัติหน้าที่ภายหลังการตื่นนอน ซึ่งทหารเรือ ถือเป็นกิจวัตรประจำวันที่ทำให้ทหารมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง เพื่อพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ครั้นเมื่อได้รับรายงานว่าได้ยินเสียงเครื่องบินข้าศึก ผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้ทหารเข้าประจำสถานีต่อสู้อากาศยานทันทีในเวลาไม่ถึง ๑ นาที ทหารก็เข้าประจำปืน ๗๕ มม. ปืนกล ๒๐ มม. และปืนกล ๘ มม. ตลอดจนปืนเล็กยาวพร้อม ต่อมาสักครู่หนึ่งจึงได้เห็นเครื่องบินทะเลข้าศึกโผล่ออกมาจากเกาะช้างบ่ายหน้าไปทางใต้ และทิ้งระเบิดจำนวน ๒ ลูก ลงอาคารบนเกาะง่าม แต่มิได้ถูกที่หมาย ระเบิดได้ตกลงในน้ำระหว่างช่องแหลมเทียนใต้เกาะช้างกับเกาะง่าม ในขณะนั้นปืนต่อสู้อากาศยานและปืนกลของเรือตอร์ปิโดทั้งสองได้ยิงกระหน่ำออกไปในระยะไม่เกิน ๒,๐๐๐ เมตร กระสุนหลายนัดได้ไประเบิดอยู่รอบๆ ลำเครื่องบินทะเล เครื่องบินทะเลได้พยายามบินขึ้นหาระดับสูง แต่ปรากฏว่าได้ถูกกระสุนที่ปีกขวา และตอนหัวมีไฟลุกขึ้นทันที แล้วได้บินถลาต่ำลงทุกที และหายไปทางทะเลด้านใต้เกาะหวาย ในขณะเดียวกับที่ได้ส่งเครื่องบินทะเลออกทำการลาดตระเวน

ขณะที่เครื่องบินทะเลข้าศึกกำลังออกทำการลาดตระเวน กำลังทางเรือของข้าศึกก็ได้อาศัยความมืดรุกลำเข้ามาทางด้านใต้เกาะช้าง มีจำนวนด้วยกันทั้งหมด ๕ ลำ เรือเหล่านี้ได้แยกออกเป็น ๓ หมู่ ดังนี้คือ

หมู่ที่ ๑ ลามอตต์ปิเกต์ (Lamotte Picquet) เรือลาดตระเวน ระวางขับน้ำ ๗,๘๘๐ ตัน ใช้เป็นเรือธง (เรือบัญชาการ) มี นาวาเอก เบรังเยร์ เป็นผู้บังคับการเรือ เข้ามาทางช่องทางด้านใต้ของเกาะหวาย และเกาะใบดั้ง

หมู่ที่ ๒ เรือดูมองต์ ดูรวิลล์ (Dumont d'Urville) เรือสลุป มีนายนาวาเอก ตูซาแซงค์ เดอ กิแอฟร์คูรต์ (CV Toussaint de Quievrecourt) เป็นเรือชั้นเดียวกันกับเรืออามิราล ชาร์แบนร์ ระวางขับน้ำ ๒,๑๕๖ ตัน มีนายนาวาโท เลอ คาลเวซ์ (CF Le Calvez) เป็นผู้บังคับการเรือ เข้ามาทางช่องด้านใต้ระหว่างเกาะคลุ้มกับเกาะหวาย

หมู่ที่ ๓ เรือมาร์น (Marne) เรือช่วยรบ ระวางขับน้ำ ๖๔๔ ตัน มีนายนาวาตรี เมร์คาดิเอร์ (CC Mercadier) เป็นผู้บังคับการเรือ และเรือตาฮูร์ (Tahure) เรือช่วยรบ ระวางขับน้ำ ๖๐๐ ตัน มีนายนาวาตรี มาร์ค (CC Marc) เป็นผู้บังคับการเรือ เข้ามาทางช่องด้านตะวันตก ระหว่างเกาะคลุ้มกับแหลมบางเบ้าของเกาะช้าง ส่วนเรือดำน้ำ ๑ ลำ และเรือสินค้าติดอาวุธ ๑ ลำ คงรออยู่ด้านนอกในทะเล และไม่ได้เข้าทำการรบ

เรือลามอตต์ปิเกต์ ซึ่งเป็นเรือนำได้แล่นเข้ามาในระยะ ๑๒,๐๐ เมตร จากเกาะง่าม และได้ระดมยิงอาคารบนเกาะง่าม เรือหลวงสงขลาและเรือหลวงชลบุรีได้ทำการยิงต่อสู้ เรือลามอตต์ปิเกต์จึงได้เปลี่ยนเป้ามาทำการยิงเรือตอร์ปิโดทั้งสองทันที

เรือลาดตระเวน ลามอตต์ปิเกต์

เรือสลุปอามิราล ชาร์เนธ์

เรือสลุปดูมองค์ ดูร์วิลล์

เรือช่วยรบ ดาอูร์

เรือช่วยรบ มาร์น

กองทัพเรือฝรั่งเศส

เรือปืนยามฝั่ง ธนบุรี

เรือตอร์ปิโด สงขลา

เรือตอร์ปิโด ชลบุรี

กองทัพเรือไทย

กำลังเรือฝ่ายไทยที่เข้าทำการรบมี ๓ ลำ คือ เรือหลวงธนบุรี จอดอยู่ที่บริเวณเกาะลิ่ม ส่วนเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี จอดอยู่ที่อ่าวสลักเพ็ชร กำลังทางเรือฝ่ายข้าศึกที่เข้าทำการรบ รวมด้วยกัน ๗ ลำ เฉพาะเรือลามอตต์ปิเกต์ ลำเดียวมีระวางขับน้ำ ๗,๘๘๐ ตัน ซึ่งมีระวางขับน้ำมากกว่าเรือรบของเราทั้ง ๓ ลำ รวมกัน นอกจากนั้นก็มีเรือสลุป ๒ ลำ ระวางขับน้ำลำละ ๒,๑๕๖ ตัน และเรือปืนอีก ๔ ลำ เมื่อเปรียบเทียบกำลังรบของทั้งสองฝ่าย จะเห็นได้ว่าเราได้เข้าทำการต่อสู้กับข้าศึก ที่มีทั้งจำนวนเรือมากกว่า ระวางขับน้ำมากกว่า จำนวนปืนหนักและปืนเบามากกว่า และจำนวนทหารประจำเรือมากกว่า ฝ่ายเราคงได้เปรียบเฉพาะที่ว่ามีปืนหนักที่มีขนาดใหญ่กว่าเท่านั้น แต่ก็กลับเสียเปรียบที่ยิงได้ช้ากว่า

การรบระหว่างเรือหลวงธนบุรีกับเรือลามอตต์ปิเกต์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากได้มีการปะทะกันระหว่างเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี กับเรือรบฝรั่งเศสแล้ว

ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๔ ขณะที่ทหารเรือหลวงธนบุรีกำลังฝึกหัดศึกษาตามปกติอยู่นั้น ประมาณ ๐๖๑๒ ยามสะพานเดินเรือ ได้เห็นเครื่องบินข้าศึก ๑ เครื่อง บินมาทางเกาะกูดผ่านเกาะกระดาดมาตรงหัวเรือทางเรือจึงได้ประจำสถานีรบแต่ยังมิได้ทำการยิง เพราะอยู่ไกลสุดระยะปืน และเครื่องบินทะเลข้าศึกได้บินเลี้ยวไปทางเกาะง่าม ตรงบริเวณที่เรือตอร์ปิโด ทั้ง ๒ ลำฝ่ายเราจอดอยู่ และทันใดนั้นทหารทุกคนก็ได้ยินเสียงปืนจากเรือตอร์ปิโดทั้งสองลำนั้นคือ เรือหลวงสงขลาและเรือหลวงชลบุรี ทำการยิงสกัดกั้นเครื่องบินข้าศึก โดยทุกคนได้เห็นกลุ่มควันของกระสุนระเบิดในอากาศอยู่ล้อมรอบเครื่องบินทะเล และเครื่องบินก็ลับหายไป จากนั้นทุกคนก็ได้ยินเสียงปืนใหญ่ดังขึ้นและเป็นเสียงดังอย่างกี่ ยามสะพานเดินเรือ ได้รายงานว่าเห็นเรือข้าศึกทางใต้เกาะช้าง โดยที่ยามมองตรงช่องระหว่างเกาะช้างกับเกาะไม้ซี้ใหญ่ เรือที่ยามเห็นนี้คือเรือลามอตต์ปิเกต์ ซึ่งกำลังระดมยิงเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรีของเราอยู่นั่นเอง ลักษณะอุตุในขณะนั้นปรากฏว่ามีเมฆขอบฟ้า พื้นทะเลมีหมอกบาง ๆ ลมเซ้าท์เวสท์ กำลัง ๑ ไม่มีคลื่น ทัศนวิสัย ๖ ไมล์อากาศค่อนข้างหนาว ปรอท ๒๗° c เมื่อปืนป้อมทั้ง ๒ ป้อม พร้อม น.ท.หลวงพร้อม วีรพันธุ์ ผู้บังคับการเรือได้สั่งเดินหน้าเต็มตัว ๒ เครื่อง ความเร็ว ๑๔ นอต ถือเข็มประมาณ เซ้าท์อีสท์ เข้าหาข้าศึก และได้สั่งเตรียมรบกราบขวาที่หมาย เรือลาดตะเวนข้าศึก

ประมาณ เวลา ๐๖.๔๐ น. ขณะที่เรือหลวงธนบุรี ได้ตั้งลำพร้อม เรือลามอตต์ปิเกต์ ก็โผล่จาก เกาะไม้ซี้ใหญ่ และเป็นฝ่ายเริ่มยิงเราก่อนทันที เรือหลวงธนบุรีได้เริ่มยิงตับแรกด้วยป้อมหัว และป้อมท้ายโดยตั้งระยะ ๑๓,๐๐๐ เมตร ทันใดนั้นเองกระสุนตับที่ ๔ ของเรือลามอตต์ปิเกต์ มีนัดหนึ่งเจาะทะลุผ่าห้องโถงนายพลและชอนระเบิดทะลุพื้นหอรบขึ้นมาเป็นเหตุให้ น.ท.หลวงพร้อม วีรพันธุ์ และทหารในหอรบอีกหลายนายต้องเสียชีวิตในทันที และมีอีกหลายนายได้รับบาดเจ็บสาหัสเนื่องจากถูกสะเก็ดระเบิด และถูกไฟลวกตามหน้าและตามตัว กระสุนนัดนี้เองได้ทำลายเครื่องติดต่อสั่งการไปยังปืน และเครื่องถือท้ายเรือ เรือซึ่งกำลังเดินหน้าด้วยความเร็ว ๑๔ นอต ได้แล่นหมุนเป็นวงกว้างอยู่หลายรอบ ซึ่งในขณะนี้เอง เรือลามอตต์ปิเกต์ได้ระดมยิงเรือหลวงธนบุรี อย่างหนาแน่น ปืนป้อมทั้งสองของเรือหลวงธนบุรีต้องทำการยิงอิสระ โดยอาศัยศูนย์ข้างและศูนย์ระยะที่หอกลาง ปรากฏว่าเรือลามอตต์ปิเกต์ได้ถูกกระสุนปืนจากเรือหลวงธนบุรีเช่นกัน โดยมีแสงไฟจากเปลวระเบิด และควันเพลิงพุ่งขึ้นบริเวณตอนกลางลำ จำต้องล่าถอยโดยมารวมกำลังกับหมู่เรือฝรั่งเศสอีก ๔ ลำ ทางตะวันตกของเกาะเหลาใน และแล่นหนีไปในที่สุด เมื่อเรือของฝรั่งเศสได้ไปจากสนามรบหมดแล้ว ก็ปรากฏว่าได้มีเครื่องบินลำหนึ่งบินมาทางหัวเรือ และดำทิ้งระเบิดระยะต่ำจำนวน ๒ ลูก ลูกระเบิดตกบนดาดฟ้าเรือโบตหลังห้องครัวทหาร และเจาะทะลุดาดฟ้าเป็นรูโตประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ลงไประเบิดในครัวทหาร ทำให้ทหารตายอีก ๓ คน ทางเรือไม่ได้ยิงต่อสู้ประการใด เพราะเครื่องบินลำนั้นมีเครื่องหมายไทยติดอยู่ เวลา ๐๘.๓๐ น.เรือหลวงธนบุรีแล่นไป ทางแหลมน้ำ ไฟลุกทั่วไปในช่องทางเดิน ต้นเรือ (นายทหารอาวุโสที่สองรองจากผู้บังคับการเรือ) พาเรือมาทางแหลมงอบ เรือเอียงทางกราบขวา และต่อมาก็หยุดแล่น เรือหลวงช้าง ได้เข้าช่วยดับไฟ และจูงเรือธนบุรีไปจนถึงหน้าแหลมงอบ เพื่อเกยตื้น และต้นเรือได้สั่งสละเรือใหญ่ เมื่อเวลา ๑๑.๐๐ น. ต่อมาประมาณเวลา ๑๖.๔๐ น. กราบเรือทางขวาก็เริ่มตะแคงเอนลงมากขึ้นตามลำดับ เสาทั้งสองเอนลงน้ำ กราบซ้ายและกระดูกงูกันโครงโผล่อยู่พ้นน้ำ

ในการรบครั้งนี้ ทางฝ่ายเราได้เสียชีวิตเป็นชาติพลี รวมทั้งสิ้น ๓๖ นาย เป็นนายทหาร ๒ นาย พันจ่า จ่า พลทหาร และพลเรือ ๓๔ นาย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นทหารประจำเรือหลวงธนบุรี ๒๐ นาย เรือหลวงสงขลา ๑๔ นาย และเรือหลวงชลบุรี ๒ นาย ส่วนจำนวนทหารที่เสียชีวิตและบาดเจ็บของฝ่ายข้าศึกนั้นไม่ทราบจำนวนแน่นอน

ต่อมากองทัพเรือไทยได้กู้ขึ้นมาเพื่อทำการซ่อมใหญ่ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ แต่เนื่องจากเรือเสียหายหนักมากจึงได้ปลดระวางจากการเป็นเรือรบและใช้เป็นกองบังคับการลอยน้ำของกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ จนกระทั่งปลดประจำการในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ หลังจากนั้นทางราชการจึงได้นำส่วนป้อมปืนเรือและหอบังคับการของเรือหลวงธนบุรี มาจัดตั้งเป็นอนุสรณ์เรือหลวงธนบุรี โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ และได้กำหนดให้ วันที่ ๑๗ มกราคม ของทุกปี เป็น "วันสดุดีวีรชนกองทัพเรือ" โดยได้ประกอบพิธี ณ อนุสรณ์เรือหลวงธนบุรี โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ นอกจากนี้ ทางจังหวัดตราด ได้จัดงานวันวีรกรรมทหารเรือไทยในยุทธนาวีที่เกาะช้าง ขึ้นเช่นเดียวกันโดยจัดงานขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๑ ณ บริเวณอนุสรณ์สถานยุทธนาวีที่เกาะช้าง และพิธีลอยพวงมาลา ณ บริเวณที่เกิดเหตุการณ์ เพื่อระลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารเรือไทย ที่ได้สละชีวิตในการปกป้องประเทศชาติ และอธิปไตยของไทยให้คงอยู่สืบไป

ร้านเครื่องเทศ

ตลาดเมืองตราด

ย่านการค้าเก่าในเมืองตราด

มนุษย์มักเลือกตั้งถิ่นฐานตามริมแม่น้ำ ทะเล ที่ราบ หรือบริเวณใกล้แหล่งทรัพยากร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำมาหากินและการคมนาคม เมืองตราดก็เช่นเดียวกัน ปรากฏมีชุมชนหนาแน่นอยู่ตามริมแม่น้ำตราด แม่น้ำเวฬุ คลองบางพระ และริมทะเลทั่วไป

ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาอันเป็นยุคที่การคมนาคมทางน้ำเป็นหัวใจหลัก ย่านการค้าสำคัญในอดีตของเมืองตราด ได้แก่ ตลาดริมคลอง ตลาดใหญ่ ตลาดขวาง และ ตลาดท่าเรือจ้าง มีสินค้าทั้งที่เป็นของพื้นเมืองประเภทของป่า สมุนไพร เครื่องเทศ และสินค้าจากภายนอก เช่น ผ้าไหมแพรพรรณ เครื่องถ้วยจากจีน ให้ซื้อขายมากมาย แม้ต่อมาเส้นทางคมนาคมจะเปลี่ยนจากทางน้ำเป็นทางบก ทำให้ตลาดเหล่านี้ลดความสำคัญลง แต่อาคารร้านรวงสองฝากถนนที่เหลืออยู่ก็ยังทำให้สามารถจินตนาการถึงบรรยากาศของย่านการค้าที่เคยรุ่งเรืองของเมืองตราดได้

ตลาดริมคลอง

ตลาดริมคลอง ประกอบด้วยอาคารร้านค้าเป็นแนวยาวเลียบคลองบางพระ ซึ่งคลองนี้ไหลผ่านใจกลางเมืองตราด มีถนนริมคลอง (ถนนธนเจริญ) ตัดขนานไปกับลำคลอง ในอดีตที่นี่เป็นแหล่งรวมสินค้าและบริการทุกอย่างเบ็ดเสร็จ ทั้งเสื้อผ้า เครื่องอะไหล่ เครื่องจักร ร้านขายยาไทย-จีน ของชำ โรงขนมปัง เครื่องถ้วยชามจากจีน ร้านตีเหล็ก และผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น สภาพร้านค้าส่วนใหญ่เป็นเรือนแถวไม้ชั้นเดียวแบบจีน ด้านหน้าเป็นบานเฟี้ยม มุงหลังคาด้วยกระเบื้องว่าว ซึ่งปัจจุบันยังสามารถพบเห็นได้ทั่วไป

ร้านขายเครื่องถ้วยชาม (ตลาดริมคลอง)

เครื่องถ้วยชาม เป็นสินค้าเด่นอย่างหนึ่งที่มีวางจำหน่ายหลายร้านบริเวณตลาดริมคลองในอดีต ภายในร้านมีทั้งเครื่องถ้วยที่นำเข้ามาทางเรือสำเภาจากประเทศจีน เช่น จานชาม แจกัน โถ ชุดน้ำชา ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาค่อนข้างแพงเหมาะสำหรับผู้มีฐานะดี และภาชนะรูปแบบอื่นๆ เช่น จาน ชาม ช้อน ถาด ปิ่นโต ที่ทำจากสังกะสีหรือดินเผา ซึ่งมีราคาย่อมเยาเหมาะสำหรับชาวบ้านทั่วไป

ร้านขายสมุนไพรและเครื่องเทศ (ตลาดใหญ่)

สมุนไพร และเครื่องเทศ รวมไปถึงของป่าต่างๆ เช่น พริกไทย กระวาน กานพลู ไม้หอม ในอดีตมีวางจำหน่ายบริเวณตลาดใหญ่ สินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าสำคัญของเมืองตราดและหัวเมืองชายทะเลตะวันออกของไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยาโดยมีทั้งขายปลีกให้กับชาวบ้านในเมือง และขายส่งให้พ่อค้าจากกรุงเทพฯ รวมทั้งพ่อค้าสำเภาจากประเทศจีน จัดเป็นสินค้าที่สร้างรายได้อย่างสูงให้เมืองตราดในอดีต

ร้านทอง (ตลาดขวาง)

ตลาดขวาง ในอดีตเป็นย่านพักอาศัยของบรรดาข้าราชการและคหบดีของเมืองตราด จัดเป็นย่านของผู้มีฐานะดี บริเวณนี้จึงมีร้านทองตั้งอยู่หลายร้าน ส่วนใหญ่เป็นร้านเล็กๆ ช่างทำทองจะนั่งทำทองอยู่บนโต๊ะที่มีลิ้นชักสำหรับเก็บทอง โดยร้านทองสมัยนั้นไม่นิยมขายทองหน้าร้านอย่างที่เห็นทุกวันนี้ แต่จะมีเพียงโต๊ะทำงานของช่างทองและทำตามจำนวนที่ลูกค้าสั่ง ส่วนมากเป็นทองรูปพรรณที่มีลวดลายง่ายๆ ไม่ซับซ้อน

ร้านขายของเบ็ดเตล็ด (ตลาดท่าเรือจ้าง)

ตลาดท่าเรือจ้าง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตราด ในอดีตเป็นแหล่งนัดพบและขนส่งสินค้าทางเรือทั้งขาเข้าและขาออก ที่นี่จึงพลุกพล่านไปด้วยผู้คน มีร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด เช่น ของกินของใช้ในชีวิตประจำวัน ยารักษาโรค มีด พร้า จอบ เสียม เบ็ด แห อวน วางจำหน่ายอยู่ทั่วไปในตลาด

Trat Museum

The Natural and Cultural Heritages of Trat

"Half a hundred islands, precious rubies, sweet zalaccas, high quality ridgeback dogs, Ko Chang Naval Battle, the east end of Thailand"

(Trat's Slogan)

Trat : Multi-Coloured Lives on the Half-a-Hundred-Island City

Trat, the eastend city on the eastcoast of Thailand, was originally a port and an important strategic location for the public security. Today, Trat is a peaceful city, plentiful with nature sources including mountains, forests, coasts, reefs and both big and small islands nearing half a hundred.

Open the City Gate of Trat

Trat is a border city in the east of Thailand, located approximately 315 km. from Bangkok. The province contains 2,862.6 square meters and is connected to its neighbouring provinces and one of our neighbouring countries:

The north connected to Khlung District of Chathaburi Province and the Kingdom of Cambodia.

The south connected to the Gulf of Thailand and the sea border of the Kingdom of Cambodia.

The east connected to the Kingdom of Cambodia parted by Banthat Mountain.

The west connected to Khlung District of Chanthaburi Province.

Topography

Trat Province is composed of both land and water areas; mountains, basins, coastal plains, the sea and archipelagos. The topography of Trat Province is divided into:

- Mountains and Highlands ; the Banthat Mountain lays across in the north-south direction along the border line, the west side, composed with of high mountain and were originally heavy with forests, but were turned into rubber tree and fruit gardens.

- River Basins; the river basin areas are right in the middle and in the east of the province. The mentioned area is suitable for agriculture, especially for rice farming.

- The Coastal Plain is formed from sediments of many rivers. Mangrove forests are grown along the line. Most of the people around the area earn their living by fishery and aqua farming along the shorelines.

- Archipelagos; Trat Province contains 52 islands in total. Most of the areas are of mountain and coastal plains that are far off from the mainland, resulting in the clear blue sea. The archipelagos still provide Trat with an abundance of natural resources and wildlife

Climate

The weather in Trat Province is not too hot and not too cold, but rainy because of the wall-like function of the Banthat Mountain. It stops the Northeast Monsoon that brings winteriness to Thailand each year but it works the other way around with the Depression Monsoon by decreasing it's power from the South China Sea. The mentioned causes result in the rainy weather in Trat that is the area where the southwest monsoon and the humidity from the Gulf of Thailand meet. As a result, Trat weather is

very similar to the climate in the east of the southern Thailand. It enters summer from February to April, rains from May to October and the winter is shortened into the period from November to January.

Natural Resources

The beautiful, clean and pure nature is a charming attraction of Trat that has been impressing visitors for a long time. Its complete ecology includes forests, archipelagos and the sea which all provide natural resources.

Forest Resources

- Most of the forests are tropical rain forests and mixed forests contain important wood resources, for example, rubber trees and Shoreahypochra Hance types, etc. Ko Chang and the Banthat Mountain, still remain most of plentiful forests. Apart from the above mentioned, the Ko Chang Natural Park is a home to rare wild animals such as Ko Chang frogs, goiaviers (a type of bulbuls), Pacific swallows, Stump-tailed macaques or Bear macaques, lorises, silver langurs, wild boars and chevrotains, etc.

- Coastal Forests are found along the pebbled or sand-based shorelines. Most of them are sparse forests, which in Indian almonds, Alexandrian Laurels, Chaefocarpuscasfanocarpus types, cajaput trees, coral trees are largely found.

- Mangrove forests are found along the silt clay area around the mouth of the river. Trat Province contains the largest amount of mangrove forests in the east of Thailand suggested as a living source to breed sea animals before growing further in the sea. The mangrove forest in Trat contains a lot of rare types of plants, for example, large-leaf mangroves, small-leaf mangroves, albas, marinas. etc.

- Swamp Forest – most of them appear to be "Secondary Swamp Forest" which has been destroyed by human and regular wildfire. Only cajapu trees remain in the forest nowadays. The forest can be found in Ko Chang and Khao Saming Districts under the name of "Phru Khao Saming"

Gemstones

Following the geographical movement, the olivine basaltic process, gemstones appear in protrude from various locations in the ground. Thus, these areas, like Bo Rai District and some of the areas in Khao Saming District, have flourished with gemstones, especially the Red Gems or Siam Rubies that attract people from everywhere to visit Trat, giving Trat its popularity today.

Marine and Coastal Resources

Various types of sea creatures– Trat is rich with many economically valued sea creatures, e.g. Lutjanuslineolatusbigeye snappers, coloured loaches, silver sillagos, spotted coral groupers, red coral groupers, mackerels, barracudas, big fin reef squids, rainbow cuttlefish, splendid squids etc Scaly giant clams, lobsters, mantis shrimps, crabs, coral groupers, lionfish, parrotfish, marine sponges, sea urchins, sea stars etc. are mostly found along the reeves.

- Dolphins – they are largely found in Trat, especially bottlenose dolphins, Iradwaddy dolphins whith are found around Ko Chang and Laem Klat between November and April searching for food like fish, shrimps, squids and other small sea creatures.

- Sea cows – are largely found in the coastal line of Cambodia. These mammals and been found searching for seagrasses that make their diet. Between October and January of every year, the sea cows have often been seen around Laem Klat, Ao Klongson, Ao Klong Kwang and Ao Mairut, etc.

- Beaches – The Beaches in Trat can be found as both sand and mud beaches. The beaches in Trat that are popular and well-known among tourists are Sai Kaeo Beach, Ban Chuen Beach and Mairut Beach.

- Coral Reefs – these normally appear in tropical zones with the temperature higher than 18 degrees Celsius with clean and clear water and reachable light which is needed for its growth. Trat coastline is full of reefs, along the mainland shoreline and around the islands, for example, reefs around Ko Kra, Ko Rang, Ko Wai, Ko Lao, Ko Kham, and Ko Klum.

- Swallow's nest – mostly, the sites are found in Ko Rang Nok Yai, Ko Rang Nok Lek and Ko Tun in Ko Kut District. Swallows normally live in caves on islands weaving their saliva to build their nests in order to live and hatch. Their nests are highly valued and demanded and believed to be a tonic or stimulant and miracle cure for disease and sickness. Due to the high demand in nests, the number of swallows has been rapidly decreasing and it is believed that the swallows will soon be extinct in Thailand.

Trat, a Tourist Destination

Beauty of the touchable way of life and nature

With its exotic views of the mountains, forests, waterfalls and large and small islands with beautiful beaches and spectacular coral reefs has ensured Trat a must see location and destination to visit to experience the charms of nature and the simple way of life.

Trat, the Land of Fruits

Khao Saming District

Most of the areas are composed with basins with an abundance of water that supports all year round like both The Welur river and the Khao Saming, with the water, sediments are carried in through layers whereby varied minerals are deposited. The alluvial soils of Khao Saming District are used for growing crops to generate income for Trat from its wealth in agriculture, such as rambutans, durians, mangosteens, pineapples and grapefruits.

Tracing Back to the Flourishing Mine of Trat

Bo Rai District

Today, Bo Rai remains the only trace of these memories of adventurers and miners who searched for the Siam ruby or the red gems over thousands of acres. Nowadays, government agencies and offices together with the local people have renewed the degenerated forest caused by the miners during the prosperous time of the mine.

- Klong Kaeo Waterfall National Park - Located in Bo Phoi Sub-district – about 7 kilometers away from Bo Rai District. The waterfalls are considered as one of the beautiful natural attractions Trat has to offer, especially, Klong Kaeo waterfall, Tan Hin Dat waterfall, Klong Chai waterfall, Hin Khit waterfall, Muen Ti waterfall, Klong Thai waterfall and Tap Kadai waterfall.

- Khao Salat Dai Waterfall – a beautiful waterfall surrounded by mountains and complete nature which is another attraction for the tourists and visitors for relaxation.

Endlessly Long Sandy Beach

Klong Yai District

Highway 318 from Bangkok – Khlong Yai is the part that contains the most beautiful white sandy beaches laying endlessly along the shoreline, for example, Sai Ngam beach, Sai Kaeo beach, Thap Thim beach, Khao Lan beach, Mairut beach or Samran beach and Sanchao beach.

- Sai Ngam Beach – fine white sand beaches, approximately 200 meters along a row of pine trees bordering the shoreline.

- Sai Ngoen Beach – most of the area is populated by a pine forest resulting a smaller beach which is ideal for relaxing, sightseeing or fishing are preffered and swimming is not . The beach is connected to Muk kaeo beach.

- Muk kaeo and Sai Kaeo Beach – continuous white sands beaches. The area where Muk kaeo Beach is a peaceful place to relax and to see the sunset.

- Mairut Beach (Samran Beach) – rock and sand beach with clean water. Good for sightseeing and fresh seafood because the beach is close to the fishing community.

- Banchuen Beach - formerly known as "Maro Beach", is a fine grain sand beach with crystal clear water. Over the beach, there is a good view of coconut trees lined with pine trees.

- The narrowest part of Thailand - situated on the route Bangkok – Klong Yai Mu.2, Ban Khot Sai, Hat Lek Sub-district at the 81st - 82nd km. If the distance is measured from the ridge line dividing Thailand and Cambodia, it is only 450 meters wide.

Gateway to the Islands of Trat

Laem Ngop District

This district lays along the beach and about 17 kilometers away from the city. In the district, there are several large docks and piers for ferry services to the islands. It is like a gateway to the islands of Trat sea.

- Sai Dam Beach (Black Sand Beach) – formerly called by the locals "Hua Suan". The prominent feature of this beach is the black sand from the degradation of shells or quartz corrosion of iron ore, which is one of only five black beaches in the world. The surrounding atmosphere are rich mangrove forests. There is a bridge that has been built to serve as a viewpoint and to provide a nature trail for educational needs.

- Ao Tan Khu (Tan Khu Bay) – a 500 meters long small bay situated close to the ferry pier. The sand appears off-white.

The People of Trat

Since Trat Province is historically one of the major ports on the east coast of Thailand, it has been beneficial to trade. With its complete resources, it attracted various ethnic groups to settle in this region. Those various ethnic groups have been living in the province of Trat. Resulting harmony with the culture in traditions and languages. The accent of the people in Trat is different from the standard accent of people from central Thailand.

Thai people are an ethnic group that traditionally speak Thai. They settled in Trat before any other ethnic groups. As can be seen from the evidence through ancient artifacts found in the form of contemporary art in other parts of Thailand suggests that the Thai people did not originally live here, but came from Ban Lat Phli at Ratchaburi Province previously in the period of Ayutthaya or Thonburi. People from Ban Lat Phli at that time fled the war with the Burmese army and settled their families down in the province of Trat which was populated with jungles at that time.

Chongs are the people who live in the eastern region. Anthropologists categorized them into the Mon - Khmer. The Chongs have been settling in Khao Saming Sub-district of Tha Som District, Trat District and Bo Rai District. The Chongs have their own spoken language but no written language. As suggested by evidence, the language can be seen through a name of each village, for example, Ban Pak Phit which means a forest of severe tigers and Ban Tok Tak means a large basin.

Vietnamese people (called "Yuan" in Thai) In the reign of King Rama I, Ong Ziang Su gave himself allegiance to His Majesty the King in order that he would be to salvage the Vietnamese. During his boat trip

tour of Bangkok, he took a rest on Ko Kut, and island of Ko Chang District. Before entering Vietnam, a group of Vietnamese emigrated and stayed at the foothill of Wat Yuan, Chamrak Sub-district. In the reign of King Rama III, more Vietnamese people emigrated in Ao Yuan Sub-district (called Ao Yai nowadays but people are more familiar with the name "Laem Yuan"). In the reign of King Rama V France were about to take over Ko Kradat which belonged to Thailand to claim the island as their own and tried to convert the religion of the people into Christian. Following to the situation, King Rama V decided to give land title deeds for local people who live in Ko Kradat which was the reason why the Vietnamese spanned their population to other cities.

Chinese people, began their settlement in Trat when The army of Praya Trak (King Taksin) set up the military base in Trat. At first, The Chinese moored then junks at Trat for trading because Trat itself is rich of natural resources and places for earning a living resulting the settlement of Chinese people in Trat. Apart from ones with voluntary mind, some of the Chinese people were emigrated in the same time as the Vietnamese and Cambodia who lost to the Thai Royal Army.

Cambodian muslims call themselves "Khaek Cham". In the beginning, they settled down at Nam Chieo Sub-district only. Later, the population increased, some of them spanned their family to Ban Yai Mom (both of them are coastal villages in Laem Ngop Sub-District in Trat). The people emigrated to Thailand during the reign of King Rama III at the time of war between Cambonia and Vietnam. After the settlement, everything was all convenient including the way they earn a living, so they invited more of them to settle down in Trat.

A Panorama of the Archaeology and History of Trat

Trat in Prehistory

Prehistory goes back to the time before mankind's invention of alphabet systems with which to keep records. In Thailand, the prehistoric period dates back to around 800,000 -2,000 years ago, during which the way of life for human beings remains simple and uncomplicated; their life revolves around tiny settlements in which they go about the business of living communally.

Trat has a diversity of geographical features, consisting mainly of high mountains, river valleys, and low-lying coastal plains. The varied geographical landscapes greatly contribute to the richness of the province which includes vegetation, forests, and creatures of the jungle. The fertility of natural resources no doubt draw people into the areas to begin habitations since prehistory, as attested by such archaeological finds as earthenware and stone tools. The artifacts are found scattered over many areas, particularly in Amphoe Mueang. Most of the ancient artifacts date from the Stone Age , around 10,000-6,000 years ago. The objects are predominantly found on hilly terrains, at the end of high ground with a passing stream, and on rolling plains.

Other prehistoric objects uncovered belong to the Metal Age (Bronze-Iron), including 3 Bronze kettle drums found in Tambon Wang Krachae, Amphoe Mueang. Inside the drums are found additional objects: metal tools, potsherds, human bone fragments, coloured beads (cornelians), and gold ornaments.

The three Bronze kettle drums are aged around 2,700-1,900 years ago, having the same features as the Dong Son culture. Similar drums are discovered in Southern China and Southeast Asia.

Archaeologists believe that the three Bronze kettle drums are used in Sun-worship ceremonies, rice-growing recordkeeping, and boat races or waterborne rites. The speculation clearly points to the thesis that these people already start macro agriculture, subsist on rice crop cultivation, and know how to cast bronze for making tools and utensils; that their way of life is intertwined with rivers, plains, and animism and supernatural powers.

The ancient artifacts prove that Trat had been settled for millenia and far from isolation from other cultural groups, but rather stay in contact with nearby communities in the same region.

Bronze kettle drums : Discovery Sites for Bronze kettle Drums in Trat

That there are a total of 3 Bronze kettle drums of prehistoric origin found scattered in a Trat Province. Bronze kettle Drum No.1 Found at the Land of Mr.Samoe Imthasan, Amphoe Mueang, Bronze kettle Drum No.2 and No.3 Found at Ban Sam-ngam, Amphoe Mueang, Trat

Early Historical Eras in Trat and Adjacent Areas

In early historical era (circa 11th-18th centuries BE, 6th-13th centuries CE), socio-economic transformations occur in the areas of Trat and adjacent coastal provinces, especially Chanthaburi. These communities of modest size in which the inhabitants follow the traditional way of life begin to evolve into urban centers, particularly when subject to extraneous influence – the Ancient Khmer civilization, which is centered in the present-day Cambodia. Archaeological evidence pointing to the Ancient Khmer cultural influence as discovered in these areas include the ancient site in the village

of Phaniat, Amphoe Mueang, Chanthaburi. A big hoard of the Ancient Khmer cultural artifacts are uncovered, most of which are Hindu-inspired creations. Two very important pieces stand out– a Thala Borivat-style lintel, dating about the 12th century BE (7th cedntury CE), and a Prei Khmeng lintel, dating about the 13th century BE (8th century CE). These Pre-Ankor artifacts are considered among the oldest Khmer relics ever discovered in Thailand. Three stone inscriptions are further discovered, dating about the 12th-15th centuries BE (7th-10th centuries CE). Its message is related to Hindu themes. Also discovered are a Baphoun-style lintel of the 16th century BE (11th century CE), and a large variety of images, archaeological components, and glazed ceramics.

Phaniat : Ancient Site under Ancient Khmer Influence

Phaniat, also known as Kawai, Tambon Khlong Narai, Amphoe Mueang, Chanthaburi is an ancient Khmer community established in the 11th-18th centuries BE (6th-13th centuries CE). Its relatively large size denotes the community's importance as a prosperous center of influence, as shown the discovery of several ancient sites and a vast hoard of ancient Khmer artifacts.

The town plan of Phaniat shows a width of about 1,000 meters and a length of 2,000 meters. At the center are 3 big ruins, dating about the 11th-17th centuries BE (6th-12th centuries CE), believed to be Khmer-style religious sanctuaries built to house images and for performing Brahmanic (Hindu) ceremonies. Other specialists, however, think they are barays (reservoirs).

Phaniat flourished for many centuries before being abandoned, simultaneously with the decline of the Khmer Empire in the 18th-19th centuries BE (13th-14th centuries CE). The territories previously under Khmer influence eventually became part of the Ayutthaya kingdom.

Shivalinga at Trat's City Pillar Shrine

Trat makes an extraordinary discovery in the form of a shivalinga, an ancient Khmer art object. Shivalinga is supposedly the representative image of the Hindu god Shiva according to the Saiva sect of Hinduism. Carved from sandstone, the shivalinga was discovered at Ban Nong Yai, Tambon Huai Raeng, Amphoe Mueang, Trat in the reign of Chulalongkorn (Rama V). Phraya Norachet, the then governor of Trat, removed the sandstone icon for re-establisnment in the City Pillar Shrine alongside the Pillar, remaining there ever since and down to the present.

Ti-la-ta (Trat) : Part of the Chenla (Ancient Khmer) Empire

In the book Ling-wai tai-ta, written by Chou chu-fei, a Chinese harbour master at Canton during the Southern Song dynasty (the 17th-18th centuries BE, 12th-13th centuries CE), there is a passage to this effect:

"Not far from the Chenla Empire are the lands of Li-kua, Si-p'eng-kua, San-po-kua, Ma-lan-kua, Teng-liu-mei-kua, and Ti-la-ta-kua, all of which pay tribute to Chenla as its capital."

Chinese historian (Wang Wei-Min) interpret the town-Ti-la-ta, a part of the Chenla Empire (Ancient Khmer) in the document as being Trat province of the present day.

Trat in the Time of Ayutthaya

In Ayutthaya period historical evidence relating to Trat is more plentiful than previously. During the reign of Naresuan (2133-2148 BE, 1590-1605 CE), the name Ban Bangphra appeared on the map (Trat was not yet so named then). Today the name mentioned is identified with Tambon Bangphra in the municipality of Trat.

In the reign of Prasat Thong, a basic administrative law was promulgated in 2179 BE (1636 CE), in which the name Trat or Thung Yai was mentioned for the first time. The province was placed under the jurisdiction of the Kosathibodi (Minister of Foreign Affairs and Finance), holding the Bua Kaeo seal as the official signature emblem. [Bua Kaeo seal or Lotus and Thunderbolt-Holding God seal] The then minister was named Chao Phraya Sri Thammarat Dechochat, supervising the finance and foreign affairs of the country.

The records confirm the importance of Trat accorded by the royal court of Ayutthaya as the kingdom's eastern seaport, rich in forest produce that make up the bulk of the country's important export and the gateway of trade with foreign partners. The region was well served by a network of rivers and canals for transporting trade goods from inland to the sea, into a bay of calm water and halcyon weather. The coastal waters are, no doubt, ideal for mooring sea-going junks which come to trade on goods and fill up fresh supplies of food and water. In its capacity as the all-important seaport, Trat takes care of national interests related to seaborne trade and foreign affairs with sea merchants from overseas, especially the Chinese who are important traders with Ayutthaya. Trat also acts as the wall of defence in the East.

Trat - Seaport on Maritime Trade Route

The time of Ayutthaya as the capital of ancient Thailand (the 19th-23rd centuries BE, or 14th-18th centuries CE) sees the mushrooming as never before seen of international maritime trade between the Thai kingdom and international communities - Europe, Persia, India, and China. One dominant category of exports by the kingdom was forest produce, e.g. horns, hide, honey, eaglewood, cardamoms, pepper, and spices. Much of the merchandise had their origin in the dense jungle extending over the eatern seaboard from Rayong, Chanthaburi, and Trat.

According to the undersea archaeological excavations by the Fine Arts Department, two seagoing junks of Ayutthaya period, dating around 300 years, were found sunk to the bottom of the sea around the islands of Trat, at Ko Kra Dat and Ko Chang. Carried on the ships are a large quantity of Sangkhalok ceramics and Chinese porcelain.

In the Tri-Bhumi Cosmology pictorial, issued in the Ayutthaya-Thonburi periods, with maps exhibiting geographical information at the time, many islands of Trat were featured on the maps.

All the evidence mentioned strongly supports the fact that Trat and its many islands held undeniable importance as an international seaport in its heyday, providing one of the main links between Ayutthaya and international communities for a very long period of time.

The Bay of Trat in the Time of Ayutthaya

The Bay of Trat in the time of Ayutthaya bustled with Thai and Chinese junks anchored in the harbour and estuary. The unceasing international shipping traffic reflects the importance of Trat as the key coastal seaport for loading and unloading cargo, as a port of call, and as the town that looked after the trade interests and foreign affairs in the eastern region of the kingdom of Ayutthaya.

Trat in the Era of Thonburi

Trat in the period of Thonburi (1767-1782) saw several historical incidents. With the downfall of Ayutthaya imminent, Taksin (known then as Phraya Kamphaengphet) with his followers broke through the encircling wall of Burmese troops, fleeing from inner Ayutthaya. The small brigade headed east towards coastal towns to levy fresh recruits and arms in preparation for staging independence rebellion against the Burmese. Taksin's army first camped at Chanthaburi, and from there sailed to Trat in a fleet

of 1,000 soldiers for more levying operations. The ruler, town officials, and citizens of Trat offered no resistance but the Chinese sea traders whose junks were anchored offshore would have none of it. Taksin therefore mounted an all-out attack and succeeded in overcoming the resistance. With the big booty and additional levies that helped to strengthen the army considerably, he returned to Chanthaburi.

After Taksin's success in re-claiming independence and founding Thonburi as the new capital (1767), Trat continued to have its share of historical events: it was twice attacked by Khmer armies. The first time, in 1770, the Khmers sneaked in for attacks against Trat during Taksin's Chiang Mai campaign. Fortunately, the army from Chanthaburi managed to repel the Khmer army. On the second occasion, in 1771, he led a large battalion and succeeded in crushing the Khmers.

Trat in Thonburi times continued its vital role, as in the Ayutthaya era, as a coastal seaport that looked after maritime interests for Thailand in connection to commerce with foreign traders. It also served as a frontier coastal town on the lookout against enemy attacks during times of war. Whenever Trat came under enemy attacks, Taksin would himself head an army to its defense to ensure the unfragmented sovereignty and uninterrupted stability of the nation and its provinces.

The Era of Bangkok (Ratanakosin)

Typical general store in early Bangkok. The veranda storefront offers a wide variety of merchandise, e.g. spices, cardamoms, pelts, horns, honey, and forest produce of all kinds. Trat is rich in forest resources and as a coastal town offers ideal mooring for shipping vessels. Located on the easternmost tip of the coast, it commands a strategic position vital to the security issues of the kingdom. Because of this geographical and natural advantage, Trat holds continual key importance in the country's defense

and economic welfare in early Bangkok, uninterrupted from the times of Ayutthaya and Thonburi. As a seaport, it guarded all of Thailand's former maritime trade with foreign counterparts, along with being the frontier town tasked with national defense against enemy attacks on the eastern front along the coast. During this turbulent period, the country was subjected to constant warfare to recapture its former territories and against on-and-off invading neighbors, particularly the Khmers and Vietnamese. The eastern provinces of Chanthaburi, Rayong, and Trat were like a well from which to draw a constant supply of able-bodied men in accordance with the requisition demand of the state; these courageous men, as attested by history, offered their much-needed services in defense of the country during the critical times of life and death. Receiving moisture from coastal winds and monsoon rains, the Banthat (Cardamoms) mountain range is covered with dense vegetation, providing Trat with a streaming source its famous goods—forest produce—since Ayutthaya and early Bangkok.

French-Occupied Trat

From December 30th, 1904 to March 23rd, 1906, which corresponded to HM King Chulalongkorn the Great 's reign, Trat was subjected to French rule. The French administration built "Resident Kampot" as its headquarters on Lak Mueang Road. A 3-storey, concrete-and-wood building, it served as the office and residence of the French commissioner, known as "Resident," who supervised all military and civilian affairs. Since French colonial days Lak Mueang Road has served as the main street of Trat – the town's thoroughfare lined on both sides with business and commercial buildings. These Chinese-style timber rowhouses and colonial shophouses largely survive to the present day.

Trat in the Reign of HM King Chulalongkorn the Great

In the Reign of HM King Chulalongkorn the Great (1868 - 1910) is hailed as the birth of modern Thailand. Yet it was also a time of turbulence, for Siam (former name of Thailand) was facing the menace of Western colonialism, notably French and English aggressors. The colonialists employed every strategems and tricks to seize and subject Siam to its occupation. As a border town in the extreme East, Trat occupies a strategic position where much wrangling went on between the opposing sides.

Partly because of unpleasant historical incidents involving Trat at the time, the town and its people went through rapid changes and traumatic transformation. Such Western innovations as education and

telegraph were introduced to local population. Meanwhile, under French rule, the people of Trat had to endure bitter humiliation and tribulations as colonial subjects. On the other hand, Trat had the proud honour and privilege of receiving HM King Chulalongkorn the Great during his 12 historic visits.

France Laid Hands on Trat

During the Western colonial threat, skirmishes between Siam and France culminated in the Franco - Siamese Crisis 1893 (Ro So 112 Incident). Thai defenses briefly engaged French gunboats at Chao Phraya mouth. Siam was eventually forced to cede to France the seaboard province of Chanthaburi; France subsequently occupied it for over 10 years. Later negotiations resulted in the French withdrawing its troops from Chanthaburi in 1903. Nevertheless, France forced on Siam the cession of Trat and island groups in the Trat sea as some sort of recompense. Although Siam's stalling to keep Trat under its control failed to produce desired effect, King Chulalongkorn bravely fought the outrageous demand of militarily-superior France. Eventually Siam had to cede Trat to France on December 30th, 1904 in exchange for Chanthaburi.

France Returned Trat

The French occupation of Trat had not deterred Siam from trying continuously to negotiate its return to the Siamese fold. The effort bore fruit on March 23rd, 1906 when France signed a treaty to return Trat (excepting Ko Kong) to Siam. In return, however, Siam had to give up the interior provinces – Battambang, Siem Reap, and Sisophon.

The exchange was totally lopsided. The seaboard province of Trat with an area of 2,800 sq.km. was a pittance, compared to the three Khmer provinces with combined area totaling about 50,000 sq.km. But the quid pro quo was necessary if Siam was to retain its sovereignty intact from foreign domination. The ceremony to return Trat from French rule was carried out on July 6th,1907.

Ceremony to Transfer Trat

On July 6th, 1907, the transfer of sovereignty over Trat from France to Siam occurred at the Provincial Hall. The French commissioner Monsieur Rousseau from Kampot, heading the transfer committee, handed over the sovereignty to Phraya Sisahathep (Seng Wiriyasiri), representing the Siamese government. At 09.00 hrs., the French side delivered a transfer speech, followed by an acceptance speech by the Thai side. The Siamese flag (being the King's Royal Seal flag) was raised. After the ceremony, a big celebration was held amidst the great rejoicing of the people of Trat.

Visited Trat for the Twelfth Time

Of the twelve trips to Trat taken by HM King Chulalongkorn the Great, the twelfth one, from 11th to 13th November 1907, was of historic significance for it was his first visit after the return of Trat to Siam. King Chulalongkorn bestowed a special sword as a Royal token of auspices for Trat, to the great jubilation of its citizens.

During his reign King Chulalongkorn (Rama V) took regular inspection trips to provinces in the realm, which total came to about 24 trips. The King had paid Trat as many as 12 visits. His reason for coming out to the eastern seaboard so frequently was to gather first-hand information on these border territories, to visit his subjects, as well as for vacation and recuperation purposes.

The Battle of Ko Chang

After Thailand regained Trat from France (1907), the people of Trat had enjoyed a period of peace and stability. The relative calm lasted at least up to September 1939 (in Rama VIII reign) when France was set to declare war on Germany. France sought a non-aggression treaty with the Thai government with respect to Indochina (Laos, Vietnam, and Cambodia were then French colonies). The Thai government welcomed the initiative with open arms, but on condition that France should first resolve a border demarcation problem in line with international law and the universal principle of justice, which calls for the adherence of the deepwater channel criteria. Thailand's second condition calls for France returning the territory, previously seized by France, on the west bank of the Mekong River. The negotiation, however, went nowhere.

The fresh demand, prompted by a large street protest, called on France to return the territory it confiscated previously. Further negotiations seemed to lead nowhere, with no peaceful solution in sight. Finally on November 18th, 1940 France sent its aircraft to bomb Nakhon Phanom. From the moment on, clashes erupted on land, at sea, and in the air between Thailand and France, which spread to border provinces in Indochina. Thus occurred the "Indochina Dispute Incident."

Fighting along the Indochinese border continued periodically in scattered areas. On January17th, 1941 France sent its fleet toward the south of Ko Chang, Trat. French ships opened fire at the eastern seaboard provinces of Thailand. The Thai side retaliated, with war ships on their way

to battle it out in self-defence. The historic encounter numbered as one of the most important naval self-defence in the history of Thailand, to be known as the "Battle of Ko Chang."

Royal Compassion for War Refugees

From 1975 to 1990, the neighboring Cambodia was in turmoil, wrought by violent, armed conflicts between factions in the country. Hundreds of thousands of refugees streamed into Thailand on foot, crossing the border along the Banthat range to arrive in Ban Khao Lan, Amphoe Mueang Trat, Trat.

The Thai government set up a refugee help and processing center at Ban Khao Lan. Word reached HM Queen Sirikit, who ordered a Thai Red Cross camp set up at Khao Lan in 1979 to provide emergency humanitarian aid, as well as continuing development and occupation training aid programs.

In 1992 Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn renovated the center and named it Sala Ratchakarun Phiphitthaphan Chaloem Phrakiat (Royal Compassion Pavilion and Memorial Museum) to commemorate the queen's mercy outreach toward alleviating the plight of war victims.

The Aftermath

Thailand lost 36 officers and crew members and sustained considerable casualties. It lost 3 battleships – Royal Thon Buri, Royal Songkhla, and Royal Chon Buri. France's Lamotte-Piquet and its satellite ships sustained heavy damage and were forced to retreat. French troops suffered the loss of lives and heavy casualties as well. After the historic sea battle, no French naval frigates have been found to ever again invade Thai waters in the Gulf of Thailand.

Market and Merchandise

Old Business Quarters of Trat

Human settlements are most often erected near optimal sites, particularly rivers, seas, plains, or around major or sufficient resources for ease of extraction and utilitarian grounds that support man's living conditions, transport and movements. The same situation applies to Trat. Its dense communities are located on convenient, fertile sites - the Maenam Trat (Trat River), Maenam Weru (Weru River), Khlong Bang Phra (Bang Phra Canal), and seashores.

In past centuries when water transport dominated movements, the major marketplaces of Trat in the old days were all located near natural waterways. They were Talat Rim Khlong (Canal-side Market), Talat Yai (Major Market), Talat Khwang (Cross Market), and Talat Tha Ruea Chang (Ferry Market). In these emporiums are found all sorts of merchandise produced locally, such as forest produce, herbs and spices, as well as imported goods, e.g. silk and fabrics or Chinese ceramics. Later, however, a shift in transport from water to land-based modes resulted in the decline of these riverside markets. Still the remaining buildings lining both sides of the street are enough to fire one's imagination of what the bustling, old Trat must have been like.

Talat Rim Khlong

Talat Rim Khlong features the scene of clustered buildings running along the banks of Khlong Bang Phra, which flows through the heart of Trat town. A road (Thana Charoen Road) runs parallel to the canal. In the past, this market had a complete range of goods and services – clothes, spare parts, machines, Thai and Chinese drugstores, groceries, bakeries, Chinese ceramics, ironsmithing shops, and agricultural produce. The majority of the shops were Chinese-style one-storey wooden houses with shop-front folding doors and kite-tile roofing. Today they can still be seen at large.

Talat Yai

Talat Yai is located on Lak Mueang Road. Parallel to Talat Rim Khlong, the two markets are linked by small lanes. Talat Yai deals mostly in bulk goods to be shipped to other provinces, such as pepper and spices, as well as quality textiles, e.g. sarong, men's shawl, and scarf.

The shophouses are made up of Chinese-style timber frames and European concrete rowhouses. Also continuous with commercial premises are the homes of businessmen and government bureaucrats. Located here is the site of "Resident Kampot," which housed the French commissioner in colonial days.

Talat Khwang

Talat Khwang is located at the start of Chai Mongkhon Road and connected to Talat Yai. Its small streets are lined with shophouses selling stationery, textbooks, mosquitos' nets, blankets, peppers, spices, rattanware, Sam Rong (boat-fruited scaphium seed), and Chan-up (Chinese sweets). There are tailor's and dressmaker's shops, goldshops, and shops selling miscellaneous items.

Talat Tha Rua Chang

Talat Tha Ruea Chang (Ferry Market) stands at the terminal of Chai Mongkhon Road, which leads to a ferry and dock on the Trat River. In the past, this fish and produce market handled vegetables, fruit and coastal catches from these tambons - Laem Kho, Noen Sai, Tha Phrik, Takang, and Tha Luean. Important vegetables and food crops were produced in these tambons and transported across the river to Trat town.

Shops in Talat Tha Ruea Chang stock a wide variety of merchandise, e.g. blankets, household supplies, glassware and ceramics, boat accessories, and fishery equipment.

รายการโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ชิ้นสำคัญ ในพิพิธภัณฑสถานเมืองตราด

Significant Finds and Art Objects Exhibited in Trat Museum

ขวานหินขัดมีบ่า

อายุ/สมัย	สมัยหินใหม่ อายุประมาณ ๖,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว
ชนิด	หิน
ลักษณะ	ด้ามขวานค่อนข้างสั้น บ่าตื้น ตัวขวานยาวด้านหนึ่ง หลังนูนสูง ปลายขวานโค้งมน อีกด้านหนึ่งแบนเรียบ
ประวัติที่มา	พบที่ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด นายสิริ อภิวาท มอบให้

Polished stone adze, Prehistoric period

6,000 – 4,000 BP found at Huai Reang Sub – district, Mueang Trat District, Trat Province,

Donated by Mr.Siri Apiwat.

ขวานหินขัดมีบ่า

อายุ/สมัย	สมัยหินใหม่ อายุประมาณ ๖,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว
ชนิด	หิน
ลักษณะ	ด้ามขวานค่อนข้างสั้น บ่าตื้น ตัวขวานแบน ปลายขวานกว้างกว่าด้าม ปลายขวานโค้งมนมีคม ผิวเรียบ
ประวัติที่มา	พบที่ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด นายสิริ อภิวาท มอบให้

Polished stone adze, Prehistoric period

6,000 – 4,000 BP , found at Huai Reang Sub – district, Mueang Trat District, Trat Province,

Donated by Mr.Siri Apiwat.

ขวานหินขัด

อายุ/สมัย	สมัยหินใหม่ อายุประมาณ ๖,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว
ชนิด	หิน
ลักษณะ	ด้ามสั้นเรียวเล็กตัวขวานเรียวยาว ปลายโค้งมนมีคม
ประวัติที่มา	พบที่ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด นายสิริ อภิวาท มอบให้

Polished stone adze, Prehistoric period
6,000 – 4,000 BP, found at Huai Reang Sub – district, Mueang Trat District, Trat Province,
Donated by Mr.Siri Apiwat.

ขวานหินกะเทาะ

อายุ/สมัย	สมัยหินใหม่ อายุประมาณ ๖,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว
ชนิด	หิน
ลักษณะ	ปลายด้านหนึ่งโค้งมน เรียวเล็ก ลำตัวขวานทรงกระบอกยาวมาก ปลายอีกด้านหนึ่งโค้งมน มีคม
ประวัติที่มา	พบที่ตำบลท่ากุ่ม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด นายสิริ อภิวาท มอบให้

Stone adze, Prehistoric period

6,000 – 4,000 BP, found at Tha Kum Sub – district, Mueang Trat District, Trat Province,

Donated by Mr.Siri Apiwat.

ขวานหินขัด

อายุ/สมัย	สมัยหินใหม่ อายุประมาณ ๖,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว
ชนิด	หิน
ลักษณะ	หินขัดมัน เนื้อหินสีดำ มีรอยขีดขวาง ปลายด้านหนึ่ง แบน คม ปลายด้านหนึ่งแหลม
ประวัติที่มา	พบจากการขุดหาพลอย บริเวณเหมืองพลอยอำเภอบ่อไร่ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๓ นายสมเกียรติ นางอรุณวดี แสงภู่ มอบให้

Polished stone adze, Prehistoric period
6,000 – 4,000 BP, found at Bo Rai Dirtrict in 1980.
Dorated by Mr. Somkiet and Mrs Arunvadee Sangphoo

ไหสี่หู

อายุ/สมัย	เตาแม่น้ำน้อย จังหวัดสิงห์บุรี สมัยอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบสีดำ
ลักษณะ	ปากกว้างขอบปากหนา ม้วนออก คอคอดสั้น ไหล่ลาดกว้าง ลำตัวป่องทรงสูง สอบสู่ก้นตัดแบน มีหูหลอก ๔ หู บนไหล่ภาชนะ เคลือบสีน้ำตาล
ประวัติ	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Jar with four handles, stone ware from Mae Nam Noi kiln,
Ayutthaya style, c. 15th -17th century CE
Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

ไหสี่หู

อายุ/สมัย	เตาแม่น้ำน้อย จ.สิงห์บุรี สมัยอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากหนาบานผายออก คอคอดสั้น ไหล่ลาดสั้น ลำตัวป่อง ทรงสูงก้นสอบตัดแบน มีหูหลอก รูปโค้งครึ่งวงกลม ๔ หู ปั้นติดที่ไหล่ภาชนะ เคลือบสีน้ำตาลครึ่งใบ
สภาพ	ค่อนข้างสมบูรณ์
ประวัติที่มา	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Jar with four handles, stone ware from Mae Nam Noi kiln, Ayutthaya style, c. 15th -17th century CE
Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

กระปุก ๒ หู

อายุ/สมัย/ศิลปะ	เตาแม่น้ำน้อย จ.สิงห์บุรี สมัยอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ขนาด	ปากกว้าง ๕ ซม., สูง ๑๕ ซม.
ลักษณะ	ปากแคบ ขอบปากหนา คอคอดสั้น ไหล่ลาดกว้าง ลำตัวป่องมาก ก้นสอบ มีเชิงเตี้ย มีหูหลอก ๒ หู บนไหล่ภาชนะ เนื้อดินเคลือบสีแต่ไม่ทราบสีเคลือบเดิม
สภาพ	ชำรุด สีเคลือบเสื่อมสภาพจนไม่เห็นสีเคลือบเดิม มีเพรียงทะเลจับเกาะทั่วทั้งใบ
ประวัติที่มา	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Jar with two handles, stone ware from Mae Nam Noi kiln,
Ayutthaya style, c. 15th -17th century CE
Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

ไหสี่หู

อายุ/สมัย	สมัยอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากหนา ผายออก คอคอดสั้น ไหล่ลาดกว้าง ปั้นติดหู ๔ หู ลำตัวป่องมาก สอบลงสู่ก้นตัดแบน เคลือบสีเขียวเพียงครึ่งใบ ตกแต่งด้วยการเซาะร่องเป็นเส้นขนานซ้อนกันหลายเส้นรอบไหล่ภาชนะ
ประวัติที่มา	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Jar with four handles, stone ware from Mae Nam Noi kiln, Ayutthaya style, c. 15th -17th century CE
Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

โถพร้อมฝา

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเขียนลายครามใต้เคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง คอสั้นตรง ไหล่สั้น ลำตัวป่อง ก้นสอบเว้าเล็กน้อย พิมพ์ลายสีน้ำเงินใต้เคลือบเป็นลายมังกรดั้นเมฆ มีหูหลอกสี่หู ฝาโค้งนูนพิมพ์ลายมังกรดั้นเมฆ จุกฝารูปสิงโตจีนหมอบ
ประวัติ	นางลัดดา สุทธิวารี มอบให้

Blue and white covered jar, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Ladda Sutthiwari.

โถพร้อมฝา

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน ราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากเรียบ คอสั้นตรงไหล่ลาดสั้น ลำตัวป่องเล็กน้อย สอบลงสู่ก้นเว้าเล็กน้อย มีหูหลอกหน้าสิงห์ ฝาโค้งนูนมีขอบปีกแผ่เล็กน้อย ใต้ฝามีลิ้น จุกฝาทำเป็นรูปสิงโตจีนหมอบ เขียนลายสีครามใต้เคลือบ เป็นลายดอกโบตั๋น และลายพันธุ์พฤกษา ขอบปากเป็นลายประแจจีน
ประวัติ	นางสาวนงลักษณ์ ศิริวัฒน์ และ นางไพรัช ชาญกระแส มอบให้

Blue and white covered jar, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Nonglak Siriwat and Mrs.Phairat Chankrasae.

ชาม

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากหนาแบออก ก้นลึก มีเชิงเตี้ย กึ่งกลางตัวชาม ทำเส้นสันนูนขึ้นมา ด้านนอกเคลือบสีน้ำตาล ด้านในเขียนลาย สีคราม ใต้เคลือบเป็นลายขมวดก้นหอยสลับคั่นลายดอกโบตั๋น
ประวัติ	นายไพฑูรย์ เจริญฤทธ์ มอบให้

Blue and white bowl with brown edge, stoneware, Chinese Art, Late Qing Dynasty, c. 20th century CE
Donated by Mr.Phaithun Charoenrit.

ชาม

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ก้นตื้นมีขอบเชิงเตี้ย พิมพ์ลายสีเขียวคล้ายลายหยวกกล้วยรอบขอบจาน ก้นจานด้านใน ปาดน้ำเคลือบเป็นวงรูปพัดพิมพ์ลายสี่เหลี่ยมจาง ๆ ด้านนอกพิมพ์ลายรูปปลา เว้นระยะนับได้ 4 ตัว เนื้อดินสีเทา ทาน้ำดินสีขาวขุ่น
ประวัติ	นางเป้า เจริญฤทธิ์ มอบให้

Blue and white Bowl, glaze stoneware, Chinese Art, Late Qing Dynasty, c. 20th century CE

Donated by Mrs.Pao Charoenrit.

โถทรงกวน

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง บานผายออกเล็กน้อย คอคอดสั้น ลำตัวป่อง เอวสอบเว้าก้นผายออกเล็กน้อย เขียนลายสีครามใต้เคลือบเป็นลายกอบัวและเป็ดน้ำ
ประวัติ	นางเป้า เจริญฤทธิ์ มอบให้

Spittoon, blue and white glazed stoneware, Chinese Art, Late Qing Dynasty, c. 20th century CE

Donated by Mrs.Pao Charoenrit.

กาพร้อมฝา

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกลมค่อนข้างกว้าง คอคอดยาว ไหล่ลาดสั้น ลำตัวทรงกระบอก ก้นตัดแบน พวยกาทรงกระบอกดัดโค้ง หูเป็นแท่งกลมโค้งยาว เขียนลายสีครามใต้เคลือบเป็นลายดอกโบตั๋นฝาเขียนลายดอกไม้สี่กลีบ
ประวัติ	นางนงลักษณ์ ศิริวัฒน์ มอบให้

Blue and white kettle, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Nonglak Siriwat.

ช้อน

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ทรงกลมมนรี คันช้อนเรียวค่อนข้างสั้น เขียนลายสีดำใต้เคลือบ เป็นลายอิสระตามฝีแปรง
ประวัติ	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Blue and white spoon, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

ชาม

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากเรียบ เทลาดเข้าด้านในก้นจานค่อนข้างตื้น เว้าลึกเล็กน้อย ด้านในก้นชามเขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบเป็นลายดอกโบตั๋น และเขียนตัวอักษรจีนสี่ตัว
ประวัติ	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Blue and white bowl, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

ชาม

อายุ/สมัย/ศิลปะ	ต้นรัตนโกสินทร์ พุทธศตวรรษที่ ๒๖
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ก้นลึกมีเชิงเตี้ย เขียนลายสีใต้เคลือบเฉพาะด้านใน เป็นลายดอกไม้สีชมพู คล้ายดอกโบตั๋น ขอบปากแต้มลายสีเขียวคล้ายลายลูกน้ำ
สภาพ	เคลือบสีไข่ไก่กะเทาะที่ขอบปากขอบเชิงจนเห็นเนื้อดินเดิม
ประวัติ	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Color – painted bowl, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE
Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

ชาม

อายุ/สมัย	ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๕
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ปากกว้าง ขอบปากหยักเป็นคลื่น ก้นลึก มีเชิงเตี้ย เขียนลายสีครามใต้เคลือบด้านในขอบปากชามเป็นลายเส้นอิสระตามฝีแปรงพู่กัน ด้านนอกตัวชามเขียนลายสามเหลี่ยมกลับหัวที่ขอบปาก ลายดอกไม้และลายพันธุ์พฤกษา ก้นชามด้านนอกมีอักษรจีนหนึ่งตัวเขียนด้วยพู่กัน
ประวัติ	นางสุมล รูปเจริญ มอบให้

Blue and white bowl, stoneware, Chinese art, Late Qing Dynasty, c. early 20th century CE

Donated by Mrs.Sumon Rupcharoen.

พระพุทธรูป

อายุ/สมัย สมัยรัตนโกสินทร์ เลียนแบบอยุธยาตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๖

ชนิด โลหะผสม ลงรักปิดทอง

ลักษณะ พระพุทธรูปประทับยืน ปางประทานอภัย ทั้งสองพระหัตถ์ พระพักตร์ป้าน เม็ดพระศกแหลม รัศมีเป็นปลีแหลม ครองจีวรห่มคลุมบางแนบพระวรกาย ประทับยืนบนฐานกลมซ้อนลดหลั่นกันสามชั้น ชั้นล่างประดับลายกระจังตาอ้อยโดยรอบทั้งสองชั้น ชั้นบนประดับลายกลีบบัว

ประวัติ ของกลางตกเป็นของแผ่นดิน กรมศุลกากรส่งมาให้เก็บรักษาที่คลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ยืมจากคลังกลางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดปทุมธานี

Standing Buddha, alloy gild gold, Rattakosin Style, c. early 20th century CE, loan from the Central Storage, the Office of National Museums, Fine Arts Department.

พระพุทธรูปทรงเครื่อง

อายุ/สมัย สมัยรัตนโกสินทร์ เลียนแบบอยุธยา ตอนปลาย พุทธศตวรรษที่ ๒๖

ชนิด โลหะผสม ลงรักปิดทอง

ลักษณะ พระพุทธรูปประทับยืน ปางประทานอภัย ทั้งสองพระหัตถ์ ครองจีวรห่มคลุมบาง แนบพระวรกาย ประทับยืนบนฐานโลหะบางรูปห้าเหลี่ยม ทรงเครื่องประดับ คือ สวมมงกุฎ ด้านข้างทั้งสองข้างของมงกุฎมีครีบสามเหลี่ยม ยอดมงกุฎทรงกรวยสูง สวมกุณฑล กรองศอ สังวาล ทับทรวง พาหุรัด ทองพระกร และรัดประคดประดับลายกระจังขอบชายจีวร สบง และแถบผ้าด้านหน้าสบงตกแต่งด้วยลายกระจังตาอ้อย

ประวัติ เป็นของที่ด่านศุลกากรไปรษณีย์ส่งมาให้เก็บรักษา

ยืมจาก คลังกลางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี

Bejewelled Standing Buddha, alloy gild gold, Rattanakosin Style, c. early 20th century CE, loan from the Central Storage, the Office of National Museums, Fine Arts Department.

ไหสี่หู

อายุ/สมัย	อยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ไหสี่หู ทรงกลม เคลือบสีน้ำตาล ขนาดใหญ่ ปากแคบ คอสูง ก้นสอบ
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Brown glazed jar with four handles, stoneware from Mae Nam noi kiln, Ayutthaya style, c. early 15th – 17th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province. Fine Arts Department.

ไหสี่หู

อายุ/สมัย	อยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ไหสี่หู ทรงกลม เคลือบสีน้ำตาล ขนาดใหญ่ ปากแคบ คอสูง ก้นสอบ
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมมาจัดแสดงจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Brown glazed jar with four handles, stoneware from Mae Nam noi kiln, Ayutthaya style, c. early 15th – 17th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ไหสองหู

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๐ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบเขียว
ลักษณะ	ไหสองหู ขนาดเล็ก เคลือบสีเขียวใส ไม่เคลือบก้น ขูดร่องใต้เคลือบบริเวณใต้หู
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Jarlet with two handles, stoneware from Mae Nam noi kiln, Ayutthaya style,
c. early 14th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ตลับพร้อมฝา

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ตลับทรงกลม ขนาดเล็ก มีเชิง เคลือบขาว ไม่เคลือบก้น ขอบปากตั้ง รองรับฝาตลับ ทรงกลม ขนาดเล็ก เคลือบสีขาว จุกฝาทรงกลมคล้ายหยดน้ำ
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

White glazed cover box, Sangklalok ware, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ถ้วย

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ถ้วยทรงกลม ขนาดเล็ก เคลือบสีเขียวใส ไม่เคลือบก้น ขูดร่องใต้เคลือบ เป็นเส้นคู่ขนานใต้ขอบปาก และเส้นทแยงมุมเป็นเส้นคู่ไขว้กันทั่วลำตัว
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Green glazed stoneware, Sangklalok ware,
c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

โถ

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	โถทรงกลม ขนาดเล็ก ขอบเชิงสูง เคลือบสีเขียวใส ไม่เคลือบก้น มีการขูดร่องเส้นคู่ขนานบริเวณบ่า ลำตัวขีดเส้นคู่ขนานในแนวเฉียง
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Green glazed vessel, Sangklalok ware, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ขวด

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ขวดทรงกลมสูง ขนาดเล็ก ขอบปากตั้งสูง ผายออก ก้นมีเชิง เคลือบสีเขียว ไม่เคลือบก้น มีการขูดร่องใต้เคลือบบริเวณลำตัว
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Vase, glazed stoneware, Sangkhalok ware, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

กระปุก

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	กระปุกทรงกลม ขนาดเล็ก เคลือบสีขาว ขอบปากตั้ง ลำตัวกว้าง ก้นสอบ
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Vessel, white glazed stoneware, Sangklalok ware, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ตลับพร้อมฝา

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ตลับทรงกลม ขนาดเล็ก มีเชิง เคลือบสีขาว ไม่เคลือบก้น
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

White glazed cover box, Sangklalok ware, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ขวด

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ขวดทรงกลม ขนาดเล็ก ขอบปากหนา ผายออกเคลือบสีน้ำตาล ไม่เคลือบก้น
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Brownish black glazed vessel, stoneware , Ayutthaya Art, c. early 15th – 17th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ชาม

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ลักษณะ	ถ้วยทรงกลม ขนาดเล็ก มีเชิงหนา เคลือบสีเขียวใส ไม่เคลือบก้น ขูดร่องใต้เคลือบบริเวณใต้ขอบปากและลำตัว
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Green glazed bowl, stoneware , Sukhothai Art, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ตุ๊กตาช้าง

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ดินเผาเคลือบ
ลักษณะ	ตุ๊กตาช้างเคลือบสีเขียว ไม่เคลือบขาเท้าทั้งสี่ข้าง
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Elephant figurine, green glazed stoneware , Sukhothai Art, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ตุ๊กตานก

อายุ/สมัย	พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒
ชนิด	ตุ๊กตานกดินเคลือบสีเขียว
ประวัติ	ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Bird figurine , green glazed stoneware , Sukhothai Art, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

ตุ๊กตากระต่าย

อายุ/สมัย ศิลปะจีน พุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๒

ชนิด กระต่ายดินเผาเขียนลายดำใต้เคลือบใส

ประวัติ ได้จากการจับกุมชาวต่างชาติลักลอบงมโบราณวัตถุบริเวณกลางอ่าวไทย พ.ศ.๒๕๓๕ ยืมจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จังหวัดจันทบุรี

Blue and white hare figurine, stoneware , Chinese style, c. early 15th – 16th century CE, loan from the National Maritime Museum, Chanthaburi Province.

